

Gulbenes novada pagastu bibliotēku darba pārskats

Par darbu 2022.gadā

Saturs

Kopsavilkums	2
Vispārīgs bibliotēku raksturojums	4
Finansiālais nodrošinājums	8
Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums	9
Personāls	12
Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība	17
Krājums	29
Darbs ar bērniem un jauniešiem	34
Novadpētniecība	41
Projekti.....	47
Publicitāte	49
Sadarbības tīkla raksturojums	51

Kopsavilkums

✓ darba prioritātes,

- Sagatavoties un veiksmīgi visām pagastu bibliotēkām akreditēties.
- Lasītāju skaita saglabāšana un jaunu lasītāju piesaistīšana.

✓ jauni pakalpojumi,

Iedvesmojoties no Gulbenes novada bibliotēkas, Stradu pagasta Stāķu bibliotēkā tika izveidota “Sēklu bibliotēka”, kurā ikviens varēja dalīties ar dārzeņu un puķu sēklām. Prieks bija par cilvēku interesi un atsaucību izmantot šo iespēju. Apmeklējot bibliotēku, lai izvēlētos sēklas, lietotāji izmantoja arī citus bibliotēkas pakalpojumus. Nākamgad šis projekts tiks turpināts.

Bibliotēkas sniedza palīdzību ūdens skaitītāju rādījumu nodošanā vietnē Bill.me un palīdzēja iedzīvotājiem sagatavot iesniegumus par atbalstu malkas apkurei.

✓ Krievijas iebrukuma Ukrainā radītā ietekme uz bibliotēku darbu pārskata periodā;

Ne visas bibliotēkas novadā izjūt šī kara ietekmi uz savu darbu. Tās, kas ar to saskaras, sniedz Ukrainas iedzīvotājiem nepieciešamos pakalpojumus, skaidro neskaidros jautājumus, SBA kārtā pasūta nepieciešamo literatūru. Bibliotēkām, kuru apkalpes teritorijās dzīvo ukraiņi, pieaudzis literatūras izsniegums krievu un ukraiņu valodā.

Ēkā, kurā atrodas Druvienas bibliotēka ir izmitināti Ukrainas civiliedzīvotāji – 8 ģimenes ar bērniem. Kopumā 25 Ukrainas kara bēgļi. Tika rasta iespēja piedāvāt grāmatas krievu un ukraiņu valodās gan bērniem, gan pieaugušajiem.

Arī Rankas pagastā ēkā, kurā ir izvietota Gaujasrēveļu bibliotēka, tika nodrošinātas dzīves vietas ukraiņu bēgļiem. Sākumā tie bija 26 pieaugušie un 11 bērni. Pēc pārdzīvotā pieaugušie bija stresa pārņemti un komunicēja tikai jautājumos, kas saistījās ar autobusu sarakstiem, veikaliem, sociālajiem jautājumiem, ārstu pieņemšanām. Bibliotēka palīdzēja dokumentu kārtošanā. Katru dienu bibliotekāre 1 stundu nodarbojās ar ukraiņu bērniem. Ar laiku, atrodot darbu, daudzas ģimenes pārcēlās uz citām vietām. Taču tie, kas palika, reģistrējās bibliotēkā un ir ļoti aktīvi bibliotēkas apmeklētāji. Arī vietējiem radīja problēmas tas, ka ukraiņi dzīvoja ēkā, kurā atradās bibliotēka. Lielā cilvēku drūzma un citas sadzīves problēmas atgrūda vietējos apmeklētājus. Šobrīd bibliotēka izmanto SBA pakalpojumus, lai varētu apmierināt viņu lasīšanas vēlmes.

Pavasārī Lejasciema pagastā tika izmitināti 10 kara bēgļi. Grāmatu lasīšanai viņi nepievērsās, taču katru darba dienu izmantoja datoru pakalpojumus, internetu un informācijas drukāšanu. 4 ukraiņu jaunieši turpināja mācības attālināti, izmantojot bibliotēkas datorus un interneta pieslēgumu.

11 Ukrainas iedzīvotāji mājvietu raduši VSAC “Latgale” filiālē “Litene”. Kā bibliotēkas lietotāji 2022. gadā bija 2 ukraiņi. Sergejs Maļinovskis pa šo pusgadu, dzīvodams Litenē, jau ir iemācījies latviešu valodu .

Lizuma pagastā dzīvo četras ukraiņu civiliedzīvotāju ģimenes. Bibliotēku apmeklē gan pieaugušie, gan bērni. Tika pasūtītas caur SBA bērnu grāmatas ukraiņu un krievu valodā. Pieaugušie izmanto datorpakalpojumus, kopēšanas, drukāšanas pakalpojumus.

✓ problēmas, to risinājumi,

Pārskata periodā pārtrauca lielāko daļu Covid 19 ierobežojumus. Līdz ar to bibliotēkām vairs nebija ierobežojumu pakalpojumu sniegšanai iedzīvotājiem. Tomēr iedzīvotājos saglabājusies manāma piesardzība bibliotēkas apmeklētībā. Daudzi lasītāji bija uzsākuši preses abonēšanu uz mājām, tādēļ bibliotēku resursus joprojām izmanto mazāk.

Vispārīgs bibliotēku raksturojums

- Īss situācijas apraksts:

- ✓ bibliotēku darbības teritoriālais un institucionālais raksturojums

Novadā darbojas 17 pagastu bibliotēkas un divas pakalpojumu sniegšanas vietas – Sinolē un Krapā. Lejasciema pagasta bibliotēkā strādā 2 darbinieki – viens Lejasciemā, otrs pakalpojuma sniegšanas vietā - Sinolē. Pārējās pagastu bibliotēkās ir viens darbinieks.

Deviņos novada pagastos darbojas viena bibliotēka, četros pagastos - Daukstu, Stradu, Stāmerienas un Rankas - darbojas divas bibliotēkas.

Trīs pagastos (Daukstes, Līgo, Jaungulbene) izveidoti sociālās aprūpes centri, Litenes pagastā atrodas valsts sociālās aprūpes centra “Latgale” filiāle “Litene”.

Daudzviet vairs nav pasta, kultūras nama un pat veikala. Ar pakalpojumu sniedzēju skaita samazināšanos laukos palielinās bibliotēku funkcijas un uzdevumi.

Desmit bibliotēku (Beļavas, Daukstu, Staru, Druvienas, Galgauskas, Gaujasrēveļu, Stāmerienas, Kalnienas, Līgo un Stradu bibliotēku) apkalpes teritorijā nav skolu. Litenes pagasta bibliotēkai blakus atrodas Gulbenes Valdorfa pamatskola, kurai savas bibliotēkas nav. Sešu bibliotēku teritorijā darbojas skolas ar bibliotēkām.

- ✓ informācija par bibliotēku teritorijā esošām izglītības iestāžu bibliotēkām, sadarbību ar tām, pakalpojuma sniegšanas vietām

Desmit bibliotēku (Beļavas, Daukstu, Staru, Druvienas, Galgauskas, Gaujasrēveļu, Stāmerienas, Kalnienas, Līgo un Stradu bibliotēku) apkalpes teritorijā nav skolu. Litenes pagasta bibliotēkai blakus atrodas Gulbenes Valdorfa pamatskola, kurai savas bibliotēkas nav. Sešu bibliotēku teritorijā darbojas skolas ar bibliotēkām. Taču skolu bibliotēkas ir atvērtas ļoti dažādu laiku. Lielākā skolu bibliotēka ir Sveķu pamatskola ar pilnas likmes bibliotekāru, pārējās skolu bibliotēkās darba likmes ir no 0,125 līdz 0,5.

Gulbenes novadā nedarbojas ārējās apkalpošanas punkti. Divām bibliotēkām – Lejasciema pagasta un Daukstu pagasta Staru bibliotēkai - ir pakalpojuma sniegšanas vietas Sinolē un Krapā. Sinolē strādā bibliotēku informācijas speciālists ar 0,6 lielu likmi. Uz Krapu reizi mēnesī brauc Staru bibliotēkas vadītāja, lai apmainītu krājumu, novadītu kādu pasākumu, ikdienā šeit lasītājus apkalpo pagasta sociālais darbinieks. Abās vietās iedzīvotājiem ir pieejams internets un datorpakalpojumi.

- ✓ Pārskata periodā paveiktais no bibliotēkas stratēģijā (attīstības plānā) definētajiem virzieniem un uzdevumiem

Gulbenes novada attīstības programmas 2018.-2024. gadam. Rīcības plāns 2022.-2024.” Sadaļa VTPK2. Bibliotēkas kā daudzfunkcionāli centri. 17.-19.lpp. - <https://saite.lv/Msl> .

UK2.1.1. Sakārtot novada bibliotēku infrastruktūru un attīstīt komunikāciju tehnoloģijas. Vairāk lasiet sadaļā “Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums”.

UK.2.1.2. Iekārtot mūsdienīgas ar modernām tehnoloģijām un iekārtām aprīkotas telpas lietotājiem un darbiniekiem. Vairāk lasiet sadaļā “Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums”.

Kādreiz pie Lejasciema pagasta Mālu bibliotēkas esošā āra lasītava 2022. gadā tika pārvietota uz netālo Sinoli un novietota pie Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējās apkalpošanas punkta. Tā ir iespēja lasīt jaunāko presi un citu literatūru, spēlēt galda un lielās dārza spēles ārpus bibliotēkas telpām. Interesi izrāda gan pieaugušie, gan ģimenes ar bērniem un jaunieši, kuriem aktuāla ērta vieta (āra lasītava) bezmaksas wi-fi izmantošanā.

UK2.1.3. Nodrošināt finanšu resursus bibliotēku tehniskās infrastruktūras un bibliotēku informācijas sistēmas uzturēšanai un attīstībai

BIS ALISE tiek izmantota visās pagastu bibliotēkās. 2022. gadā Lejasciema pagasta bibliotēkas pakalpojuma sniegšanas vietas Sinole darbiniece beidza BIS ALISE pamatkursu “Informācijas meklēšana un cirkulācija”, lai 2023.gadā varētu uzsākt lasītāju automatizētu apkalpošanu.

RVK2.2 Bibliotēku informācijas resursu un pakalpojumu attīstība. Vairāk lasiet sadaļās “Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība” un “Digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana”

- [Darbs ilgtspējīgas attīstības mērķu jomā](#)

Gulbenes novada pagastu bibliotēkām aktuālie ilgtspējīgas attīstības virzieni:

- **Laba veselība un labklājība (3.IAM)**

Bibliotēku uzmanība pievērsta arī vides, iedzīvotāju veselības aspektiem, zaļās domāšanas veicināšanai. Piemēram, Stradu pagasta bibliotēkā viens no interesantākajiem un reizē arī izglītojošiem pasākumiem bija “Ievads neirografikas pasaulē”, ko vadīja Daiga Kalinka., un tikšanās-saruna ar psihoterapeiti Ivetu Gargurni “50+”.

- **Nodrošināt iekļaujošu un kvalitatīvu izglītību un veicināt mūziklītības iespējas (4.IAM)**

Lasīšanas veicināšanas aktivitātes (skat. 34.-36.lpp.).

Aktivitātes dažādām interešu grupām, piemēram, SAC klientiem Daukstu, Līgo, Litenes un Jaungulbenes pagastos – priekšā lasīšana, dažādas aktivitātes pielāgotas vecāka gada gājuma cilvēkiem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām. Vairāk lasiet 22.-23.lpp.

Bibliotēkās tika organizēti kultūras pasākumi dažādām cilvēku grupām, piemēram, pārskata periodā tika noorganizētas tikšanās ar rakstniekiem, dārzkopjiem, amata meistariem un citām interesantām personībām.

Aktivitātes ģimenēm, piemēram, “Zinātnisko eksperimentu diena” Daukstu pagasta bibliotēkā, “Enkaustikas nodarbības” Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēkā, Ģimeņu sestdienas Līgo pagasta bibliotēkā.

Bibliotēkās notiek *individuālās lasītāju apmācības* darbā ar internetu, darbā ar datu bāzēm, katalogiem. Biežākās konsultācijas ir darbā ar internetbankas maksājumu veikšanu, VID EDS gada ienākumu deklarācijas sagatavošanu un iesniegšanu, apdrošināšanas atlīdzības pieteikuma iesniegšanu un B slimības lapas iesniegšanu, izmantojot latvija.lv vietni. Vairāk lasiet 25.-26.lpp.

Lasiet vēl sadaļā “Sadarbība ar izglītības iestādēm “Kompetenču pieejas mācību saturā (Skola2030)” ietvaros” 37.lpp.

- **Kultūras mantojuma saglabāšana un aizsargāšana.**

Lasiet sadaļā “Novadpētniecība” 39.-44.lpp.

- **Mazināta nevienlīdzība (10.IAM)**

Bibliotēkas nodrošinājušas pakalpojumus sociāli mazaizsargātām iedzīvotāju grupām, organizējušas sabiedrības iekļaušanos veicinošas aktivitātes. Piemēram, Jau trīs gadus Stāmerienas pagasta **Kalnienas** bibliotēkas vadītāja ir atbalsta persona kalnieniēšiem, kas ir sociālā dienesta klienti. Palīdz aizpildīt dokumentus, kas nepieciešami sociālajam dienestam. Tie tiek nogādāt Stāmerienas pagasta sociālajai darbiniecei. Atskaites gadā katru mēnesi aptuveni 10 cilvēkiem ir nepieciešama šāda palīdzība. Ir ielānota sadarbība ar sociālo darbinieci, organizējot apmācības un izglītojošus seminārus.

Lasiet vēl sadaļā “Bibliotēku pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām” 22.-23.lpp.

- **Palīdzība valsts un pašvaldības pakalpojumu saņemšanā (10., 11.IAM)**

Daudz nācās saskarties ar apmeklētājiem, kuri vēlējās iegūt savus digitālos Covid-19 sertifikātus, nāca klāt jauns pakalpojums elektroniskai ūdens skaitītāju rādījumu nodošanai Bill.me

sistēmā, tas viss bija jāapgūst pašam bibliotekāram un jāapmāca bibliotēkas lietotāji, daudz tika izmantoti www.latvija.lv pakalpojumi. Tika sniegtas konsultācijas un aizpildīti iesniegumi iedzīvotājiem, piesakoties valsts atbalstam siltumenerģijas izmaksu segšanai.

- **Ilgspējīgas pilsētas un kopienas (11.IAM)**

Bibliotēku darbība saistīta ar kopienas saliedēšanu, piederības sajūtas izkopšanu. Bibliotēkas pakalpojumi ir nozīmīgi iedzīvotāju dzīves kvalitātes uzlabošanā. Visas pagastu bibliotēku vadītājas piedalījās Gulbenes novada “Kultūras attīstības plāna 2023 – 2027” izstrādes kultūras diskusijās pagastos. Šajās tikšanās reizēs viņas pārstāvēja bibliotēkas un izteica savas idejas, kā uzlabot kultūras dzīvi pagastos.

- **Bibliotēku akreditācija**

31. maijā notika Gulbenes novada pagastu bibliotēku atkārtota akreditācija. Gatavojoties akreditācijas procesam, tika sagatavota nepieciešamā dokumentācija, rediģēti galvenie bibliotēku dokumenti. Latvijas bibliotēku padome apstiprināja bibliotēku akreditācijas komisijas atzinumus par to, ka visas apsekotās bibliotēkas atbilst akreditācijas nosacījumiem un akreditācijas rezultātā bibliotēkām tika piešķirts vietējās nozīmes bibliotēkas statuss. Akreditācijas komisijas ieteikumu kopsavilkums, daži no tiem jau ir izpildīti:

- datortehnikas nomaiņa lietotājiem – visām bibliotēkām;
- tehnikas iegāde – 3 bibliotēkām;
- telpu remonts - 6 bibliotēkām;

2022. gada 2. pusgadā tika veikts kapitālais remonts bojātajiem griestiem Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēkā, iegādāti plaukti un uzlabots krājuma izvietojums, telpu funkcionalitāte. Uzsākti darbi pie Stāmerienas pagasta administratīvās ēkas, kur atrodas arī Stāmerienas pagasta bibliotēka, energoefektivitātes uzlabošanas.

- mēbeļu iegāde – 8 bibliotēkām;
- velo novietnes – 4 bibliotēkām;
- norādes uz bibliotēku – 3 bibliotēkām;
- jāpārskata darba laika atbilstība iedzīvotāju interesēm, nosakot elastīgu darba laiku – 11 bibliotēkām;

Par šo jautājumu jau tiek domāts. Plānots, ka visas bibliotēkas būs atvērtas sestdienā.

- darbs ar krājumu - izvērtēt krājumu, uzlabot krājuma proporcijas, palielināt finansējumu – 10 bibliotēkām;

2023. gada finansējumu krājumam plānojām, izmantojot visām bibliotēkām vienotu aprēķina formulu, ievērojot finanšu proporciju (1:2) preseī un grāmatām.

- iedzīvotāju informēšana par autorizācijas datu izmantošanas iespējām – 6 bibliotēkām.

Finansiālais nodrošinājums

Tabula "Bibliotēkas izdevumi"

	2020*	2021*	2022*
Izdevumi kopā (EUR)	129100 (-17%)	105080 (-19%)	114040 (+8,5%)
Krājuma komplektēšana	46591 (-0,1%)	40012 (-14%)	42229 (+5,5%)

* Finansējums bez atalgojuma un darba devēja VSAOI, sociāla rakstura pabalstiem un kompensācijām. Darbinieku atalgojuma finansiālie rādītāji Gulbenes novada bibliotēkas teksta pārskatā.

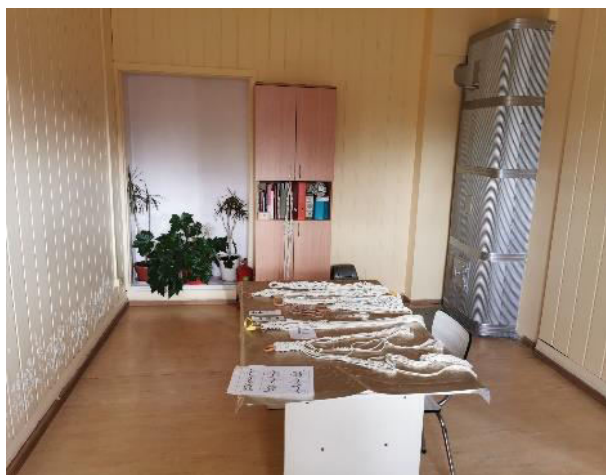
Šajā tabulā nav darbinieku atalgojuma finansiālo rādītāju. Bibliotekāru darbs katru gadu tiek vērtēts, un atalgojums noteikts atbilstoši darba vērtējumam.

2020. un 2021. gadā kopējie izdevumi un izdevumi krājumam samazinājās, bet 2022.gadā abi skaitļi ir palielinājušies, bet 2019. gada līmeni vēl nav sasnieguši. Akreditācijas komisija ieteica 10 bibliotēkām pārskatīt finansējumu krājumam. 2023. gada finansējumu krājumam plānojām, izmantojot visām bibliotēkām vienotu aprēķina formulu, ievērojot finanšu proporciju (1:2) presei un grāmatām.

Materiālā un tehniskā stāvokļa vērtējums

- Veiktie un plānotie telpu un ēku rekonstrukcijas projekti un remontdarbi

Rankas pagasta **Gaujasrēveļu** bibliotēkā tika veikts kosmētiskais remonts atpūtas telpā, bērnu un jauniešu un meistarklašu telpās. Tika pārmūrēta krāsns meistarklašu telpā.

Meistarklašu telpa Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēkā

2021.gada beigās tika konstatētas ļoti nopietnas problēmas ar Stāmerienas pagasta **Kalnienas** bibliotēkas griestiem. Tas tieši skāra bibliotēkas abonementa telpu. Nepareizi uzliktas jumta kores dēļ, krājās mitrums uz vecā siltinājuma slāņa (smiltis, skaidas), kas radīja spiedienu uz griestiem. Tie sāka “nosēsties”, griestos radās plaisas, kā arī apmēram viena kvadrātmetra platībā tie ielūza. Radās nepieciešamība pēc steidzama remonta. Veiksmīgi sakārtojoties dažādiem apstākļiem, tika atrasts finansējums griestu nostiprināšanai un vienas telpas kosmētiskajam remontam. Remonts tika veikts no 21.novembra līdz 11.decembrim. Visu šo laiku bibliotēka apmeklētājiem bija atvērta. Pārplānojot bibliotēkas budžetu, tika atrasts finansējums grāmatu plauktu nomaīņai abonementā. Tika iegādāti izdevniecības “Valters un Rapa” lietotie plaukti par 923 € . Telpa ieguva ļoti pievilcīgu veidolu un, galvenais, drošību. Kopā šīs telpas remontam un labiekārtošanai tika iztērēti aptuveni 7000 eiro. Ir liels prieks par paveikto un rezultātu. Gads noslēdzās ar “Prieka dienu bibliotēkā”: <https://saite.lv/lwq>.

Atskaites periodā sākta **Līgo** pagasta Kultūras nama ēkas, kur atrodas arī bibliotēka, energoefektivitātes paaugstināšanai projekta īstenošana. Projekta īstenošana ilgs līdz 2023. gada oktobrim. Ziemā apkures sistēmas maiņas dēļ bibliotēkā temperatūra bija +5°. Tādēļ gada beigās tās darba laiks tika saīsināts.

Rankas pagasta bibliotēkā pārskata periodā iegādāts stūra plaukts literārajām izstādēm un drošības nožogojums krāsniņ bērnu telpā.

Stradu pagasta bibliotēkas ēkā tika nomainīts apkures katls.

- **Telpu paplašināšana vai bibliotēku pārvietošana uz citām telpām**

Stradu pagasta bibliotēkai tika paplašinātas telpas par 18 m², rodot telpu lielākiem pasākumiem. Telpā vēl vajadzētu veikt kosmētisko remontu. Gada beigās jau notika pirmie pasākumi:

- ✓ Dzejas mīļotāju tikšanās ar Ivetu Krūmiņu un Aivaru Osi <https://saite.lv/RmU> ;
- ✓ Pasaulē nav tik maza cilvēciņa, kuram mēs katrs nevarētu būt biedrs, draugs un brālis /I.Ziedonis/, tikšanās ar psihoterapijas speciālisti Ivetu Gargurni <https://saite.lv/OyH> ;
- ✓ Tikšanās ar vietējo autori, dzejnieci Daigu Kalinku <https://saite.lv/PeF> .

Uz jaunām telpām neviena bibliotēka nav pārcelta.

- **Iekārtas, aprīkojums (t. sk. IKT nodrošinājums): situācijas raksturojums un vērtējums, nākotnes prognozes, atjaunināšanas iespējas**

Visiem darbiniekiem datori iegādāti 2020.gadā. Bibliotekāru darba datori tika nodrošināti ar kamerām un mikrofoniem, lai bibliotekāri pilnvērtīgi varētu organizēt un piedalīties tiešsaistes pasākumos. **Stradu** pagasta bibliotēkā iegādāta jauna, mūsdienu prasībām piemērota multifunkcionālā iekārta.

Pagastu bibliotēku lietotāju datortehnikas vecums:

Iegādes gads	2010.	2011.	2012.	2014.	2015.	2017.	2021.
Skaits	1	1	7	4	27	1	2

Pagastu bibliotēku multifunkcionālo iekārtu vecums:

Iegādes gads	2006.	2011.	2013.	2014.	2015.	2019.	2020.	2022.
Skaits	1	3	4	1	9	1	1	1

Jauni plaukti iegādāti divās bibliotēkās. Tika rasts finansējums grāmatu plauktu nomaiņai Stāmerienas pagasta **Kalnienas** bibliotēkas abonementā. Tika iegādāti izdevniecības “Valters un Rapa” lietotie plaukti par 923 €. Telpa ieguva ļoti pievilcīgu veidolu. **Druvienas** pagasta bibliotēkai iegādāts jauns žurnālu plaukts.

Lai labāk apmeklētājs orientētos **Tirzas** pagasta bibliotēkā, krājumam tika uzstādītas norādes gan plauktu sānos, gan iekārtas griestos. Tāpat arī norādīts, kur atrodas kopēšana, skenēšana, drukāšana, nomainītas arī jaunāko grāmatu un preses izdevumu norādes.

Galgauskas pagasta bibliotēkā pārskata periodā iegādāti 8 jauni lasītāju krēsli, jauns ziņojumu dēlis.

Lai pirmsskolas vecuma bērni justos ērtāk, **Beļavas** pagasta bibliotēka iegādājās 2 jaunus sēžammaisus.

Litenes pagasta bibliotēka 2022. gadā iegādājās jaunas logu žalūzijas kopsummā par 276 EUR un velosipēdu statīvu kopsummā par 130 EUR.

- **Problēmas un to risinājumi materiālā un tehniskā stāvokļa jomā**

2021.gada beigās tika konstatētas ļoti nopietnas problēmas ar Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēkas griestiem. Tas 2022.gadā tika veiksmīgi atrisināts. Vairāk lasietlpp.

Rankas pagasta bibliotēkā 2022. gada maijā notika ūdens noplūde, kas daļēji sabojāja grīdas segumu, mēbeles un datortehniku. Tas lika uz esošajām bibliotēkas telpām paskatīties “no malas”. Rankas pagasta bibliotēka atrodas 1954.gadā uzceltā akmens mūra ēkā, kura laikam ejot arvien mazāk atbilst mūsdienu prasībām, piemēram, malkas apkure, ar kuru nav iespējams regulēt un noturēt nemainīgu temperatūru telpās, lai netiktu bojāta datortehnika un krājums, kā arī malkas krāšņu tuvums krājumam. Jautājums par bibliotēkas pārvietošanu ir kļuvis ļoti aktuāls, jo laikam ejot un mainoties pagasta infrastruktūrai, bibliotēkas atrašanās vieta ir palikusi diezgan nomaļus no sabiedriskā centra, tādēļ, arī akreditācijas komisija kā vienu no uzdevumiem izvirzīja rast iespēju bibliotēkas pārvietošanai uz sabiedrisko centru un labiekārtotām telpām. Šis jautājums tiks risināts, tiklīdz bibliotēkas vadītāja atgriezīsies no bērna kopšanas atvaļinājuma.

Personāls

- **Personāla raksturojums**

Pārskata periodā personāla skaita un slodžu izmaiņas nav notikušas. 17 pagastu bibliotēkās strādā 18 bibliotekārie darbinieki – 17 uz pilnu likmi, 1 darbinieks uz 0,6 likmi. Lejasciema pagasta bibliotēkā strādā 2 bibliotekārie darbinieki – viens uz pilnu likmi Lejasciemā, otrs pakalpojuma sniegšanas vietā Sinolē uz 0,6 likmi.

2022.gadā divu bibliotēku darbinieces devās bērna kopšanas atvaļinājumā. Abās bibliotēkās veiksmīgi ir atrasti darbinieki uz noteiktu laiku. Lizuma pagasta bibliotēkā jaunā darbiniece strādā jau no maija un veiksmīgi ir apguvusi galvenās amata prasmes, apguva arī Gulbenes novada bibliotēkas izstrādāto 36 stundu mācību programmu “Bibliotekārā darba pamatzināšanas”. Rankas pagasta bibliotēkas jaunā vadītāja darbu uzsāka 2023.gada 2.janvārī.

- **Apbalvojumi un pateicības**

Stradu pagasta Stāķu bibliotēkas vadītāja Anda Krīma saņēma Gulbenes novada pašvaldības Atzinības rakstu par radošu un aktīvu Daukstu pagasta iedzīvotāju iesaisti novada kultūras pasākumos; Ziemeļvalstu Ministru padomes biroja un Latvijas Nacionālās bibliotēkas pateicība par piedalīšanos Ziemeļvalstu Literatūras nedēļas 2022 norisēs

- **Finansējums personāla attīstībai**

Bibliotekārā izglītība ir 13 pagastu bibliotēku darbiniekiem (1 – bakalaura, 3 – 1.līmeņa augstākā, 9 – 3.profesionālā kvalifikācija). 5 darbiniekiem ir izglītība citās jomās (2 – maģistra un 3 – cita profesionālā izglītība). 6 darbinieki ir beiguši “garos” (no 160h) profesionālās pilnveides kursus. 2022.gadā 3 pagastu bibliotēku darbinieces nokārtoja profesionālās kvalifikācijas novērtēšanas eksāmenu.

Profesionālajai pilnveidei (izdevumos par saņemtajiem apmācību pakalpojumiem) 2022.gadā pagastu bibliotēkas ir tērējušas par 55% mazāk kā iepriekšējā gadā.

Profesionālās pilnveides kursus apmeklēt motivējam visus darbiniekus, neskatoties uz to, vai ir nepieciešams gūt profesionālās iemaņas, vai tikai pilnveidot tās. Plānojot budžeta pieprasījumus jaunam gadam, pilnīgi visiem bibliotekārajiem darbiniekiem tiek ieplānots apmeklēt vismaz vienu profesionālo pilnveidi ārpus Gulbenes novada.

Bibliotēka	Izdevumi par saņemtajiem apmācību pakalpojumiem (EUR)	Komandējuma maksas (EUR)	Dienas nauda (EUR)
Beļavas pagasta bibliotēka	47,00	50,80	16,00
Daukstu pagasta bibliotēka	72,38	76,55	24,00
Daukstu pagasta Staru bibliotēka	122,00		
Druvienas pagasta bibliotēka	20,00		
Galgauskas pagasta bibliotēka	60,00	56,00	16,00
Jaungulbenes pagasta bibliotēka	100,25		
Lejasciema pagasta bibliotēka	75,09		
Līgo pagasta bibliotēka	137,19	28,60	24,00
Litenes pagasta bibliotēka	72,99		
Lizuma pagasta bibliotēka		6,15	
Rankas pagasta bibliotēka	70,00	26,30	24,00
Rankas pagasta Gaujasrēveļu bibliotēka	20,00		
Stāmerienas pagasta bibliotēka	63,60		
Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēka	15,60		
Stradu pagasta bibliotēka	15,60		
Stradu pagasta Stāķu bibliotēka	42,99		
Tirzas pagasta bibliotēka	40,00		
KOPĀ	954.69 (-55%)	244.40	104,00

Daudzas bibliotekāres joprojām piedalās atvērtās mācībās tiešsaistē, ko vada Ginta Zalcmane no LNB. Tas ļoti palīdzēja sagatavoties profesionālās kvalifikācijas novērtēšanas eksāmenam.

Oktobrī vairākas bibliotekāres devās uz Vidzemes novadu Bērnu un skolu bibliotēku darbinieku konferenci “Pasaku loma prasmju un iemaņu attīstīšanā bērniem”. Šajā konferencē īpašs akcents tika likts uz bibliotekāru savstarpējās pieredzes apmaiņu, daloties pozitīvās pieredzes stāstos. Litenes pagasta bibliotēkas vadītāja dalījās pieredzē par tēmu “Pasakainas idejas radošai pieejai darbā ar pirmsskolas vecuma bērniem”.

Kursos un mācībās iegūtās zināšanas vēlāk tiek izmantotas darbā. Piemēram, Līgo bibliotēkas vadītāja tās izmantoja, veidojot viktorīnu “Iepazīsti, izzini Līgo pagastu” un rezultātu apkopošanā Google diskā. Radošajās darbnīcās, gatavojot Ziemassvētku apsveikumus senioriem, tika izmantotas zināšanas, kas tika iegūtas “Papīra daudzveidība mākslas nodarbībās pirmsskolniekiem, skolniekiem un pieaugušajiem” kursos. Tematiskajās Ģimeņu pēcpusdienās tika izmantotas spēles no kursiem “Improvizācijas teātra spēļu metodikas izmantošana bibliotekāra darbā”.

Problēma ir tā, ka tiek piedāvāti daudzi tiešsaistes vebināri no dažādām institūcijām ar jauniem lekciju nosaukumiem, tomēr saturs atkārtojas. Sanāk lieki tērēt gan laiku gan arī naudu.

Pagastu bibliotēku darbinieku 2022.gadā apmeklētie profesionālās pilnveides kursi

N.p.k.	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits	Klātienē vai attālināti
1.	Tieto Latvia	BIS ALISE pamatkurss “Informācijas meklēšana un cirkulācija”	8	1	Attālināti
2.	Latvijas Kultūras koledža	Tiešsaistes lekcijas publisko bibliotēku darbiniekiem	4	1	Attālināti
3.	LNB	Virtuālās trešdienas bibliotekāriem: Klientu apkalpošanas centri bibliotēkās.	1,5	12	Attālināti
4.	LNB	Drošība, medijpratība un emocionālā inteliģence krīzes situācijās	5	6	Attālināti
5.	LNB	Mūsdienu latviešu literatūra	6	1	Attālināti
6.	LNB	Kopienai atvērta labiekārtota un pieejama bibliotēka	5	3	Attālināti
7.	LU Open MINDED	Latvieša pasaule	20	1	Attālināti
8.	Pedagoģiskās meistarības skola	Krāsu ietekme uz uzvedību, ķermeņa valoda, zīmējuma un rokraksta analīze	6	1	Attālināti
9.		“Dari digitāli” mācību kurss digitālajiem līderiem	8	5	Attālināti
10.	LNB	Improvizācijas teātra spēļu metodikas izmantošana bibliotēkas darbā	6	3	Klātienē

N.p.k.	Organizētājs(-i)	Pasākuma nosaukums, galvenās tēmas	Stundu skaits	Dalībnieku skaits	Klātienē vai attālināti
11.	LPMC	Interneta resursu bezmaksas iespēju izmantošana	4	2	Attālināti
12.	LNB	Bibliotēkas krājums: Komplektēšanas politika un pārvaldība	8	1	Attālināti
13.	LBIA	Kā bibliotekārs var palīdzēt pusaudzīm apgūt zināšanas?	4	7	Attālināti
14.	LNB	Periodika un novadpētniecība	4	1	Attālināti
15.	Latgales CB	Kad rakstītais izkāpj no lappusēm	6	2	Attālināti
16.	LBB, LNB	Latvijas bibliotēku festivāls	8	5	Attālināti
17.	EGO centrs	101 ideja radošo darbnīcu un spēļu organizēšana dažādos pasākumos	8	1	Klātienē
18.	LPMC	Publiskā runa – īsi, konkrēti, ar pārlicību. Sapulču vadīšana	6	1	Attālināti
19.	EGO centrs	Uzbur Ziemassvētkus sevī un citos!	8	1	Attālināti
20.	SATEKA	Tiešsaistes digitālo prasmju pilnveides apmācības	12	1	Attālināti
21.	LPMC	Metodisks atbalsts lasītprasmes veicināšanā	6	1	Attālināti
22.	LNB	Novadpētniecības konference “Kultūras mantojuma un novadpētniecības nozīme kopienu veidošanā digitālajā laikmetā	6	2	Klātienē
23.	Cēsu CB	Konference “Pasaku loma prasmju un iemaņu attīstīšanā bērniem”	6	6	Klātienē
24.	Tartu	Key skills – new opportunities for adults	5 dienas	1	Klātienē
25.	Rumānija	Nordplus mobilitātes projekts „Digi-tall seniors”	5 dienas	1	Klātienē
26.	Igaunija	Nordplus projekts “Cultural education – key to adult integration”	5 dienas	1	Klātienē

Rankas pagasta bibliotēkas vadītāja pārskata periodā devās 2 mobilitātes braucienos:

1. Erasmus + programma Key skills – new opportunities for adults (“Nozīmīgas iemaņas – jaunas iespējas pieaugušajiem”), lai gūtu pieredzi un iepazītu rumāņu organizāciju darbības metodes pieaugušo izglītības jomā. Vairāk lasiet Gulbenes novada mājas lapā: <https://saite.lv/uEP> ;

2. Nordplus mobilitātes projekts „Digi-tall seniors”, kura mērķis bija iepazīt metodes un gūt pieredzi senioru izglītošanā digitālo prasmju jomā bibliotēkā. Vairāk lasiet Gulbenes novada bibliotēkas mājas lapā: <https://saite.lv/DRt> .

Stradu pagasta Stāķu bibliotēkas vadītāja bija pieredzes apmaiņas vizītē Nordplus projekta “Cultural education – key to adult integration” ietvaros. Šajā braucienā tika gūta pieredze Igaunijas publiskajās bibliotēkās darbā ar bērniem un pieaugušajiem.

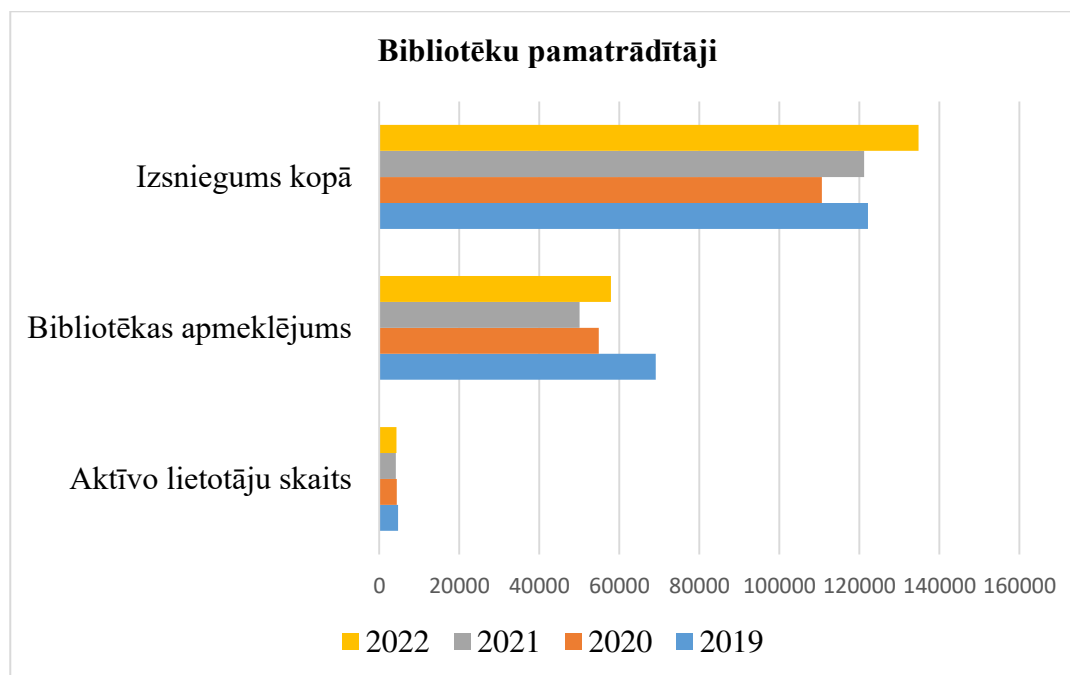
Pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

- Galvenie rādītāji

Tabula "Bibliotēku pamatrādītāji"

	2020	2021	2022	% salīdzinot ar iepr. gadu
Aktīvo lietotāju skaits	4392	4197	4307	-4,5%; +2,6%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	1148	1047	1210	-8,8%; +16%
Bibliotēkas apmeklējums	54913	50097	57924	-8,8%; +16%
<i>t. sk. bērni līdz 18.g.</i>	10693	7135	11871	-33%; +66%
Virtuālais apmeklējums	0	349	43	--- ; -88%
Izsniegums kopā	110641	121188	134785	+9,5%; +11%
<i>t. sk. grāmatas</i>	51375	58617	58588	+14%; 0
<i>t. sk. periodiskie izdevumi</i>	57680	61000	72660	+5,7%; +19%
<i>t. sk. bērniem līdz 18.g.</i>	11837	14253	18807	+20%; +32%
Bibliotekārais aptvērums % no iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	32%	31%	33%	-3%; +6,5%
<i>t. sk. bērni līdz 18 g.*</i>	51%	47%	56%	-8%; +19%
Iedzīvotāju skaits*	13596	13343	12950	-2%; -3%

* Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

2022.gadā ir palielinājušies visi galvenie bibliotēku darba rādītāji: lasītāju skaits (+2,6%), apmeklējumi (+16%), izsniegums (+11%). Taču 2019. gada ("pirmskovida laika") darba rādītāji ir pārsniegti tikai izsniegumam. Joprojām lasītāji retāk iziet no mājām un retāk nāk arī uz bibliotēkām. Arī lasītāju skaits vēl nav atgūts 2019. gada līmenī. Daudzi iedzīvotāji ierobežojumu dēļ uzsāka preses abonēšanu mājās. 2022. gadā ļoti samazinājās virtuālo apmeklējumu skaits, jo bija iespējams organizēt klātienē pasākumus.

Bibliotēkās, kuru teritorijās atrodas skolas, ir palielinājies lasītāju skaits līdz 18 gadu vecumam, pārsniedzot pat attiecīgajā pagastā oficiāli reģistrēto bērnu un jauniešu skaitu, jo skolas un pirmsskolas izglītības iestādes apmeklē arī blakus pagastu bērni. Skolas un skolēni vairāk apmeklēja bibliotēku pasākumus, arī bibliotekāri drīkstēja doties uz skolām.

Pieaugušie iedzīvotāji bieži vien ir lasītāji dzīvesvietai blakus pagastu bibliotēkās, jo tur atrodas viņu darbavietas. Piemēram, pēc BIS Alise datiem Tirzas pagasta iedzīvotājs bieži vien ir lasītājs citās novada bibliotēkās – Lizuma, Druvienas, Galgauskas, Litenes vai Gulbenes novada bibliotēkās, kur izdevīgāk un tuvāk tai brīdī piekļuve. Jo mazāk kādā pagastā ir darba vietu, jo grūtāk bibliotēkai ir aptvert savus iedzīvotājus. Tādēļ arī piekrītam akreditācijas ieteikumam par bibliotēku darba laikiem. Tiem jābūt elastīgākiem, vairāk pieskaņotiem iedzīvotāju vēlmēm un iespējām. Pašlaik sestdienās atvērtas ir tikai 5 pagastu bibliotēkas.

Lielākais vienas dienas apmeklējumu skaits bija Jaungulbenes, Lejasciema un Daukstu pagasta Staru bibliotēkām – 26 apmeklētāji dienā. Toties vidējais izsniegums vienā apmeklējuma reizē lielākais bija Stradu pagasta Stāķu bibliotēkai – 3,7 izdevumi. Šīm bibliotēkām ir arī lielākie lasītāju skaiti novadā.

Pagastu bibliotēku iedzīvotāju aptvērums pēc vecuma

	Kopā	Līdz 18 gadu vecumam	Darbaspējas vecumā	Pēc darbaspējas vecuma
Novada pagastu iedzīvotāji*	12950	2153	8208	2589
Lasītāji	4307	1210	2270	827
Iedzīvotāju aptvērums**	33% (31%)	56% (47%)	28% (25%)	32% (39%)

* Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati

** Iekavās 2021.gada procentuālais aptvērums

Pagastu iedzīvotāju skaits, salīdzinot ar 2021.gadu, ir samazinājies par 3%. Kopā iedzīvotāju aptvērums ir pieaudzis par 2%. Pēc vecuma grupām rēķinot, vislielākais iedzīvotāju aptvērums ir bērniem un jauniešiem līdz 18 gadu vecumam (56%). Pēc darba spējas vecuma iedzīvotāju aptvērums ir samazinājies, bet joprojām tā ir otrā grupa pēc aptvēruma (32%). Šajā grupā ir arī liels iedzīvotāju skaita samazinājums (-5%). Tad seko darbaspējas vecuma lasītāji, to aptvērums ir 28%.

No visiem bibliotēku lasītājiem (kopā 4307) 53% ir darbaspējas vecumā, 28% - vecumā līdz 18 gadu vecumam un pēc darbaspējas vecuma ir 19% lasītāju.

- [Pakalpojumu attīstība, jauninājumi – kopaina, piemēri, vērtējums](#)

Novadā ir vairāki **Sociālās aprūpes centri** (SAC). Tādi ir 6 pagastu bibliotēku apkalpes teritorijās.

Daukstu pagasta bibliotēka regulāri piegādā lasāmvielu SAC “Dzērves” klientiem un to darbiniekiem. SAC “Dzērves” notika 3 tematiskie un izglītojošie pasākumi, notika arī priekšā lasīšana. Laikā, kad SAC “Dzērves” atradās karantīnā, tika piegādātas uzdevumu kastes ar dažādiem uzdevumiem, materiāliem un video, kurā tika uzrunāti dalībnieki un piedāvāts individuāli izpildīt noteiktās aktivitātes.

Atskaites gadā Jaungulbenes pagasta bibliotēka mēnešos, kad to pieļāva situācija valstī, 2x nedēļā turpināja jaunāko laikrakstu priekšā lasīšanu 1vājredzīgam iedzīvotājam. Atskaites gadā 1x mēnesī iespieddarbi tika piegādāti SAC “Jaungulbenes alejas” iemītniekiem. Šo pakalpojumu regulāri izmantoja 16 SAC iedzīvotāji. Lielu apmeklētāju atsaucību ieguva SAC “Jaungulbenes Alejas iemītnieku radošo darbu izstāde “Dvēseles spēks” bibliotēkā.

Tāpat arī blakus pagastā SAC “Siltais” iemītniekus apkalpo Līgo pagasta bibliotēkas vadītāja. Šeit bibliotēkas lasītāji ir 10 no SAC iedzīvotājiem. lietotāji kopā izlasījuši 486 grāmatas un preses izdevumus. Atskaites periodā SAC "Siltais" iemītniekiem notika 2 radošās nodarbības "Atjāja Mārtiņš, atrībināja, pakāra mēтели vārtu stabu galā" un "Ziemassvētku sajūta sirdī" un viktorīna - “Bibliotēkas draugu lokā”.

Litenes pagastā no 869 iedzīvotājiem 211 ir VSAC “Latgale” filiāles “Litene” klienti, no kuriem kā bibliotēkas lietotāji 2022. gadā bija 11. Šie lietotāji bibliotēkā izmanto datorpakalpojumus, lasa žurnālus un grāmatas. Par bibliotēkas apmeklētājiem kļuva 2 Ukrainas iedzīvotāji, kuri mājvietu raduši Aprūpes centrā.

Vasaras mēnešos joprojām ir interese par bibliotēku **āra lasītavu** pakalpojumiem. Tādas ir pie 7 pagastu bibliotēkām. Kādreiz pie Lejasciema pagasta Mālu bibliotēkas esošā āra lasītava 2022. gadā tika pārvietota uz netālo Sinoli un novietota pie Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējās apkalpošanas punkta. Tā ir iespēja lasīt jaunāko presi un citu literatūru, spēlēt galda un lielās dārza spēles ārpus bibliotēkas telpām. Interesi izrāda gan pieaugušie, gan ģimenes ar bērniem un jaunieši, kuriem aktuāla ērta vieta (āra lasītava) bezmaksas wi-fi izmantošanā.

Daukstu pagasta bibliotēka papildināja lielformāta spēļu klāstu ar populāro spēli “Zibsnis”. Tā kā bibliotēkā ir mazas telpas, tad vasaras sezonā āra lasītavā notiek lielākie bibliotēkas pasākumi: "Radošās aktivitātes Daukstu pagasta ģimenēm ar bērniem", “Zinātniskie eksperimenti”.

2022. gadā Stradu pagasta bibliotēka aktīvi iesaistījās Gulbenes novada bibliotēkas rīkotajā ekspedīcijā “Sekojot pavedieniem 3”. Pie bibliotēkas āra lasītavas bērni atpūtās un spēlēja dažādas spēles, kā arī veica citas aktivitātes. Bibliotēkas āra lasītavā tika noorganizēta amatiereteātra “Viesistaba” izrāde, kuru apmeklēja vairāk kā 40 skatītāji. Bibliotēkas telpās tas nebūtu iespējams.

Lietotājiem bibliotēkas turpina izsniegt **autorizācijas** datus, lai ir ērtāk pieteikt vēlamās grāmatas rindu vai veikt pasūtījumu, pieprasīt pagarinājumu, kā arī izmantot 3TD e-grāmatu bibliotēku. Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēka pakalpojuma popularizēšanas nolūkā sagatavoja informatīvos materiālus: “Rezervē sev grāmatu elektroniski”, “3TD e-grāmatu bibliotēka. Soli pa solim”. Šos materiālus piedāvāja bibliotēkas apmeklējuma laikā, kā arī tika atstāti vietējā veikalā. Ārpus ciemata centra dzīvojošajiem tos nogādāja pastniece.

Litenes pagasta bibliotēkā atrodas **Tūrisma informācijas punkts**. Blakus bibliotekārajiem pakalpojumiem tiek sniegta informācija par tūrisma objektiem pagastā un novadā gan tūristiem no Latvijas, gan ārzemēm. 2022. gadā bibliotekāre novadīja 3 ekskursijas.

Jau trīs gadus Stāmerienas pagasta **Kalnienas** bibliotēkas vadītāja ir atbalsta persona kalnieniešiem, kas ir sociālā dienesta klienti. Palīdz aizpildīt dokumentus, kas nepieciešami sociālajam dienestam. Tie tiek nogādāt Stāmerienas pagasta sociālajai darbiniecei. Atskaites gadā katru mēnesi aptuveni 10 cilvēkiem ir nepieciešama šāda palīdzība. Ir iepļānota sadarbība ar sociālo darbinieci, organizējot apmācības un izglītojošus seminārus.

Pēdējo gadu iezīme ir **virtuālie pasākumi**. Taču šie pasākumi negūst lielu iedzīvotāju atsaucību.

Litenes pagasta bibliotēkā pārskata periodā organizēti 3 virtuāli konkursi:

“Vai zini, ko nozīmē šie vecvārdi?”- viktorīna veltīta Dzimtās valodas dienai. Valoda mainās ik dienu – daži vārdi noveco, citi nāk vietā, tāpēc 26 interesentiem bija iespēja pārbaudīt savas zināšanas vai iegūt jaunas. Starp vecvārdiem iekļauti arī Litenes apvidvārdi.

Digitālās nedēļas ietvaros notika virtuāla spēlē **"Litene-patiesība VAI meli"**. 35 dalībnieku uzdevums bija iepazīt Liteni un izvērtēt, vai dotie apgalvojumi ir PATIESI vai MELI! Vai visam rakstītam var ticēt?

Dzejas dienas ietvaros virtuāls konkurss **“Manas mīļākās dzejas rindas”**. Konkursa dalībnieku uzdevums- netradicionālā veidā uzrakstīt mīļākās dzejas rindas savas mājas pagalma smiltīs, uz bruģa, ielikt lapu ar dzejas rindām koka zarā utt. Konkursā piedalījās 5 dalībnieki.

- Sabiedrības, lasītāju viedokļa izziņāšana par bibliotēkas darba kvalitāti, to rezultāti

2022. gadā pārāk maz tika apzinātas lasītāju un iedzīvotāju intereses, lai pilnveidotu esošos un ieviestu jaunus pakalpojumus. Iedzīvotāji vairs nav tik atsaucīgi dažādu aptauju aizpildīšanā. Pārsvarā lasītāju viedoklis tiek iegūts individuālo pārrunu ceļā. Apmeklētāji savas domas par darba laiku, vēlamo literatūru, pasākumu vērtējumu izsaka mutiski.

Nopietnāka aptauja tika veikta Daukstu pagasta Staru bibliotēkā. Anketa izveidota vietnē visidati.lv. Tomēr aktīvāk tika aizpildītas drukātās anketas, elektroniski tika aizpildītas tikai 6 anketas, kopā aptaujāti 32 iedzīvotāji. Raksturīgākie bibliotēkas apmeklējuma iemesli ir “atpūtai” (54%), “informācijas iegūšanai” (34%). Tātad cilvēki ir noilgojušies pēc socializācijas, pēc kopā būšanas un sarunām. Uz jautājumu “Kādus bibliotēkas pasākumus (aktivitātes) Jūs apmeklējat vai vēlētos apmeklēt?” 31% izvēlējās izstādes, 21% - tikšanās ar interesantām personībām, 17% - jauno grāmatu apskatus, 11% - tematiskus pasākumus. Bibliotēkas darbībā apmeklētājus visvairāk apmierina – 30% bibliotekāra attieksme pret apmeklētājiem, 22% - pieejamība jaunām grāmatām, žurnāliem, laikrakstiem, 18% - pasākumi un citas aktivitātes, 13% svarīgs ir arī bibliotēkas telpu iekārtojums.

Arī Līgo pagasta bibliotēka atskaites periodā izveidoja aptaujas anketu, izmantojot Google rīkus. Tā tika publiskota sociālajos tīklos. Aptauju aizpildīja 6 cilvēki. Anketa bija rūpīgi izstrādāta, bet varbūt par maz tika popularizēta. Varbūt elektroniskajai anketai blakus vajadzēja piedāvāt arī drukāto formu.

- **Pakalpojumu sniegšanas vieta kā pakalpojums**

Gulbenes novadā darbojas divas pakalpojuma sniegšanas vietas - Lejasciema pagasta Sinolē un Daukstu pagasta Krapā.

Lejasciema pagastā punkts darbojas kopš **Sinoles** bibliotēkas slēgšanas 1999.gadā, to apkalpoja Lejasciema pagasta bibliotēkas darbiniece dažas stundas nedēļā. 2015.gadā projekta "Publisko interneta pieejas punktu attīstība Gulbenes novadā" ietvaros izveidoja jaunu publiskā interneta pieejas punktu Sinolē, nodrošināja iedzīvotājiem pieeju datortehnikai, internetam un e-pakalpojumiem. Šeit sāka strādāt patstāvīgs darbinieks ar likmi 0,5. 2019.gadā bibliotekārā darbinieka likme mainījās no 0,5 uz 0,6, jo tika palielināta arī tā apkalpes teritorija. Tika sastādīts maršruts pa Mālmuižas teritoriju, kuru izbrauc 1x 2 mēnešos. Iepriekš šajā ziņā ļoti atturīgie iedzīvotāji atzina, ka šāds pakalpojums ir ļoti labs un ērts.

Esošais krājums regulāri tiek papildināts ar jaunām grāmatām un preses izdevumiem. Pašlaik krājumā ir 1438 grāmatas. Šeit notiek dažādi pasākumi – izstādes (5), āra spēļu turnīri bērniem, tikšanās ar dažādiem interesantiem cilvēkiem, piemēram, puķkope Mārīte Baltiņa. Gan vietējos, gan ārpuspagasta cilvēkus pulcēja dzejas pasākums “Rudenī vārdi īpaši skan”, Kroņu trauku veidošanas meistarklase ar Ievu Anži, Diānas Černes grāmatas atvēršanas svētki.

Galvenie bibliotekārā darba rādītāji ārējās apkalpošanas punktā Sinolē:

	2019.	2020.	2021.	2022.	Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu
Lasītāji (bērni)	51 (12)	78 (14)	87 (14)	85 (30)	+53%; +12%; -0,3%
Apmeklētāji	409	780	669	693	+91%; -14%; +4%
Izsniegums	815	1842	2052	1978	+126%; +11%; -4%
Pasākumi	3	7	4	11	+133%; -43%; +175%

2022. gadā darbiniece beidza BIS ALISE pamatkursu “Informācijas meklēšana un cirkulācija”, lai 2023. gadā varētu uzsākt lasītāju automatizētu apkalpošanu.

Lai paaugstinātu piekļuves iespējas internetam, 2015. gadā projekta “Publisko interneta pieejas punktu attīstība Gulbenes novadā” ietvaros **Krapas** sociālajā punktā tika uzstādīta bezvadu tīkla iekārta, jauns datorkomplekts un multifunkcionāla iekārta. Ikdienā lasītājus apkalpo pagasta sociālais darbinieks, sešas reizes gadā tur ierodas Staru bibliotēkas vadītāja, lai papildinātu un samainītu grāmatu un preses krājumu, kas atrodas šeit uz vietas. Bibliotēkas vadītāja arī organizē dažādus pasākumus Krapas iedzīvotājiem.

Stāmerienas pagasta bibliotēka regulāri organizē izbraukumus uz Stāmerienas ciemu (bibliotēka atrodas Vecstāmerienas ciemā), **šaursliežu dzelzceļa staciju**. Regulāri šo iespēju grāmatas un žurnālus saņemt un nodot izmanto 10 lasītāji. Te notiek arī diskusijas, pārrunas par izlasītajām grāmatām, tiek uzklausīti lasītāju ieteikumi pasākumiem. Tā kā šeit ir pieejams arī internets, tad bibliotekāre vajadzības gadījumā var sniegt arī epakalpojumus .

- **Bibliotēkas pieejamība un pakalpojumi personām ar īpašām vajadzībām**

Cilvēkiem ar kustību traucējumiem ir pieejamas tikai 5 bibliotēkas – uzbrauktuves ir Daukstu pagasta Staru, Druvienas, Lejasciema, Rankas un Tirzas pagastu bibliotēkām. 5 no 17 bibliotēkām atrodas 2.stāvā. 2.stāvā atrodas arī Lejasciema pagasta bibliotēkas ārējās apkalpošanas punkts Sinolē. Arvien populārāks ir bibliotēku pakalpojums – **grāmatu piegāde mājās**. Lasītāju ar īpašām vajadzībām, kuri paši apmeklē bibliotēkas nav daudz, piemēram, Rankas pagasta bibliotēkas pakalpojumus regulāri izmanto divi lasītāji.

Par bibliotēku sniegtajiem pakalpojumiem sociālās aprūpes centru klientiem lasiet 18.lpp.

Gandrīz visas pagastu bibliotēkas veic lasītāju apkalpošanu dzīvesvietā.

Jaungulbenes pagasta bibliotēkai grāmatu piegādē mājās kā bibliotēkas darbinieka palīgi ļoti aktīvi iesaistījās gan vietējās skolas audzēkņi, gan pagasta sociālais darbinieks, gan arī pagasta pensionāru biedrības „Mežābele” aktīva locekļi. 2020.gadā iespēja saņemt literatūru mājās nodrošināta 29 iedzīvotājiem.

Atskaites periodā **Līgo** pagasta bibliotēkas vadītāja literatūru piegādājusi dzīvesvietā 30 pensionāriem (starp tiem 4 invalīdiem), kuri paši nevar ierasties bibliotēkā. Skaitis jau gadiem ir nemainīgs, mainījušies tikai cilvēki.

Stradu pagasta bibliotēka dzīves vietā apkalpo 45 lasītājus. Ir izveidots ~100 km garš maršruts Gulbene-Paliēna-Stradi-Lejasstradi-Ezernieki-Zeltaleja-Stāķi-Paliēna. Apmeklētas 15-20 dzīvesvietas. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, dzīvesvietā apkalpojamo lasītāju skaits ir pieaudzis par 5 lasītājiem.

Tirzas pagasta bibliotēka dzīvesvietā apkalpo 15 lasītājus. Pagasta centrā 4 lasītāji, tālākajās apdzīvotajās vietās (Virāne, Vecaduliena) tika sūtītas grāmatas ar kāda cita lasītāja starpniecību. Tādi ir 8 lasītāji.

Beļavas pagasta bibliotēka katru mēnesi grāmatas un periodiskos izdevumus pieved tuvāk dzīvesvietai – 15 lasītājiem uz Ozolkalnu un 2 lasītājiem uz Nagleni, 5 lasītājiem uz Letēm, bet 13 lasītājiem uz Pilskalnu.

Daukstu pagasta bibliotēka regulāri piegādā grāmatas lasītājiem, kopā apkalpoti 16 lasītāji (7 no tiem SAC “Dzērves” klienti un aprūpētāji). Pie bibliotēkas nav uzbrauktuves cilvēkiem ar kustību traucējumiem, tāpēc bibliotēkas vadītāja lasāmvielu nogādā uz mājvietām. Apkalpošana mājvietās notiek regulāri līdz pat 9 reizēm mēnesī.

Rankas pagasta **Gaujasrēveļu** bibliotēka apkalpo 12 lietotājus dzīvesvietā, no kuriem 1 ir ar kustību traucējumiem

Jaungulbenes pagasta bibliotēka nodrošina iespieddarbu piegādi mājās, kur kā bibliotēkas darbinieka palīgi ļoti aktīvi iesaistījās gan vietējās skolas audzēkņi, gan pagasta sociālais darbinieks, gan arī pagasta pensionāru biedrības „Mežābele” aktīva locekļi. 2022.gadā iespēja saņemt literatūru mājās nodrošināta 22 iedzīvotājiem.

- [Pakalpojumi un pasākumi atsevišķām lasītāju mērķgrupām vai interešu grupām, tematiskie pasākumi](#)

Seniori ir tie bibliotēku apmeklētāji, kas visvairāk interesējas par pasākumiem. Galvenais senioriem ir – kopā būšana sociālās izolētības mazināšanai. Stradu pagasta bibliotēka saviem aktīvajiem senioriem vasarā organizēja tikšanās ar interesantiem cilvēkiem - "Mandalu radīšanas

meistarklasi". Vasarā dažas bibliotēkas – Stāmerienas, Stradu pagasta un Staru bibliotēkas – saviem senioriem piedāvāja izglītojošus braucienus uz kultūrvietām blakus novados.

Līgo pagasta bibliotēkā viena no bibliotēkas darbības prioritātēm ir **ģimenes ar bērniem**. 2022. gadā tika organizēti pasākumi, kuros kopā darbojās vecvecāki, vecāki un pirmsskolas vecuma bērni.

Daukstu pagasta Staru bibliotēkā regulāri notiek radošās darbnīcas, kurās kopā ar bērniem darbojās arī vecāki, piemēram, „Oliņ , boliņ, jautrojies”, „Iegriežam vasaru” ar dekupāžas darbiem.

Rokdarbnieki. Vairākas pagastu bibliotēkas veido rokdarbu izstādes ar mērķi popularizēt sava pagasta amatnieku darbus, parādot viņu veikumu plašāk. 2022. gadā Beļavā – rokdarbu kopu “Dzīpariņš” un “Saulesvece” darbu izstāde “Ar saules sajūtu sirdī”, mākslas studijas “Krāsu prieks” gleznu izstāde “Saulespuķes griežas pret sauli”, rokdarbu kopas “Dzīpariņš” darbu izstāde “Pirmie soļi dekupāžas valstībā”, Galgauskā – “Seno rokdarbu izstāde”, Sinolē – Līgas Babres rokdarbu izstāde, kroņu trauku veidošanas meistarklase kopā ar I.Anži. Ikviens iedzīvotājs bibliotēkas darba laikā var ienākt, aplūkot, priecāties, novērtēt, arī mācīties. Beļavas pagasta bibliotēka rokdarbu kopas “Dzīpariņš” dalībniecēm organizēja izglītojošu pēcpusdienu “Bibliotēka un tās piedāvātie pakalpojumi”.

Dzejas mīļotāji. Jaungulbenes pagasta bibliotēkā 2022.gadā apmeklētāju pozitīvas atsauksmes guva literāri muzikālā pēcpusdienu “Dzeja ar mūziku rokrokā iet”, 1.-4. klašu skolēniem organizētais Dzejas dienu pasākums “Kad vīnstīgās un kļavu lapās rudens sārtojas”, kura laikā bērni ne tikai iepazinās ar dzejnieces Ilvas Šimones-Žvīgures daiļradi, bet arī paši, autores rosināti, veidoja dzejoļiem atbilstošus radošos darbus, un bibliotēkas organizētais Dzejas dienu literārais izbraukums uz J. Raiņa bērnības vietām Tadenavā.

Beļavas pagasta bibliotēka organizēja dzejas dienu pēcpusdienu “Uzziedi dzejā!” kopā ar Daigu Kalinku un Ramonu Ruņģi- Keišu un radošu darbošanos par un ap dzeju “Satikšanās dzejolī”.

- **Digitāli radīta satura piedāvājums, saglabāšana, uzskaitē**

Daukstu pagasta Staru bibliotēka 2022. gadā uzņēma video atmiņu pasākumam “Sovhozam “Stari” atdotā jaunība un spēka gadi”. Šis video ir pieejams arī bibliotēkas facebook kontā: <https://saite.lv/YOb> .

Bibliotēkas veic pasākumu fotofiksāciju.

- **Uzziņu un informācijas darbs – īsi, aprakstoši (situācijas apraksts, vērtējums)**

Pēdējos gados novadā vienoti uzskaitām ar e-pakalpojumiem saistīto bibliotekāru konsultāciju skaitu, cenšamies piefiksēt to apmeklētāju skaitu, kuri izmanto bibliotēku datorus, lai piekļūtu valsts un pašvaldību e-pakalpojumiem, un to dara patstāvīgi bez bibliotekāra konsultācijas. Joprojām uzskaitām elektroniski nosūtītos dokumentus. Ārkārtas situācija valstī iepriekšējos gados samazināja bibliotēku apmeklējumu, bet palielināja sniegto e-pakalpojumu un elektroniski nosūtīto dokumentu skaitu, samazinājās tikai datoru izmantošana e-pakalpojumiem. 2022. gads iezīmējās ar pretēju tendenci – samazinājās bibliotekāru sniegtās konsultācijas, bet pieauga lasītāju patstāvīgā e-pakalpojumu izmantošana bibliotēkās, jo ierobežojumi tika atcelti.

Par sniegto e-pakalpojumu klāstu un izmantojamību var spriest pēc tabulas:

Gads	Konsultācijas				E-pakalpojuma izmantošana	Elektroniski nosūtītie dokumenti
	Latvija.lv	VID	Elektrum.lv	bankas		
2020.	270	168	404	1297	2732	1677
2021.	626	299	450	1558	2145	1735
2022.	513	181	446	1571	3181	984
Salīdzinājums %	+131%	+79%	+11%	+20%	-21%	+3%
	-18%	-39%	-0,9%	+0,8%	+48%	-43%

Protams, šie skaitļi neatspoguļo visus bibliotekāru sniegtos pakalpojumus. Šeit nav datu par e-veselības, CSDD, VSAA izmantošanu, nav atsevišķi uzskaitītas transporta, kultūras pasākumu biļešu iegādes un vēl daudzas citas ikdienišķas konsultācijas, piemēram, e-pasta lietošana, sludinājumu ievietošana, dažādu dokumentu noformēšana, viedierīču lietošana utt.

Sniegto uzziņu tēmu loks ir plašs. Acīmredzot, cilvēki izjūt uzticību bibliotekāram, ir pārliecināti, ka bibliotekāri ir ziņoši visos jautājumos un spēs atrisināt visas problēmas. Bieži vien tiek sniegtas atbildes tīri uz sadzīviskiem jautājumiem, kāds ir ārsta darba laiks, cik kursēs autobuss utt. Bibliotēkās aktuāli šādi pakalpojumi:

- Apskatīt mašīnai OCTA beigu termiņu, apdrošināt mašīnu;
- Ūdens skaitītāju rādījumu nodošana vietnē Bill.me;
- Iedzīvotāju ienākuma nodokļa pārmaksas atgūšana;
- Darba gadu izziņa no 1996.gada
- LDC, LAD, VID pakalpojumi;
- Banku kartes aktivizēšana;

- Kontu izdrukas;
- Kodu kalkulatoru izmantošana pensionāriem;
- Autobusu pienākšanas - atiešanas laiks;
- iesniegumi par atbalstu malkas apkurei;
- sociālā pabalsta saņēmējiem dažādu uzziņu sagatavošana iesniegšanai sociālajam darbiniekam.

Gada garumā bibliotekāri snieguši ne mazums dažādu uzziņu, konsultāciju un informācijas, sākot no pavisam vienkāršām un beidzot ar daudz sarežģītākām, kas prasa darbietilpīgāku to sagatavošanu. Piemēram, Lejasciema pagasta bibliotēkā jautāts par upju garumiem novados; kā izlasīt dokumentu, kas parakstīts ar elektronisko parakstu; kā izdrukāt ienākumu sarakstu no bankas konta; kā noteikt sēņu nosaukumu pēc foto; kā atrast dižakmeņus novadā; par Sinoles dzirnavām un melderiem; kā uzturēt guļamtelpā svaigu gaisu; kulinārijas veikaliņa darba laiks; vietējie pieminēkli un piemiņas vietas.

Savukārt Stradu pagasta Stāžu bibliotekārei bija jāatbild, kur mācīties CSDD eksāmenam, kur un kā labāk stādīt vīnogas, kā uzveikt lakstu puvi siltumnīcā, atrast dzejoļus par čībām, par bērnu drošību, saskaroties ar dzīvniekiem, kad notiks kāds konkrēts pasākums, autobusu kustības saraksts uz Rīgu, advokāti Gulbenē.

Jaungulbenes pagasta bibliotēka atzīst: “Par cik arvien pieaug iestāžu prasības pēc dažādu dokumentu elektroniskās aprites, bibliotēkā jūtami pieaug tieši vecākās paaudzes iedzīvotāju vēlme saņemt bibliotekāra palīdzību un konsultācijas šajā jomā. 2022. gadā reģistrētas 130 šādas konsultācijas.”

- **Bibliotēkas izglītojošā darbība**

2022. gadā pagastu bibliotēkas izmantoja Gulbenes novada bibliotēkas Reģionālā mācību centra licencēto **mācību programmas**.

Druvienas pagasta bibliotēka iedzīvotājiem organizēja apmācības “Radi savu dzimtas stāstu pats”.

Pavasārī Lizuma pagasta bibliotēkā pēc iedzīvotāju pieprasījuma vispirms notika kursi “1. solis darbam ar datoru un internetu” (apmeklēja 4 dalībnieki), bet pēc to sekmīgas beigšanas bija nepieciešamība pēc kursiem “2. solis darbam ar datoru un internetu” (apmeklēja 5 dalībnieki), ko vadīja Gulbenes novada bibliotēkas Reģionālā centra vadītāja Rūta Bokta.

Arī Daukstu pagasta Staru bibliotēkā notika kursi “2.solis darbam ar datoru un internetu” (apmeklēja 4 seniori).

Digitālās nedēļas laikā Jaungulbenes pagasta bibliotēkā 5 interesenti iesaistījās informatīvā nodarbībā “E-identifikācijas rīki, to praktiska pielietošana”, bet vecāko klašu skolēnu grupa nodarbībā “Ērti..., bet vai droši?” par ētiku un saziņas drošību virtuālajā vidē.

Pēc nepieciešamības bibliotēku lietotājiem tiek nodrošinātas **individuālas konsultācijas** gan pakalpojumu izmantošanai e-vidē, gan visu veidu informācijas resursu izmantošanā, gan darbam ar datoru un internetu.

Arī 2022. gadā dažas pagastu bibliotēkas piedalījās Gulbenes novada pašvaldības **pieaugušo neformālās izglītības programmu projektu konkursā**. Taču šajā gadā neviens projekts neguva atbalstu (vairāk 46.-47.lpp.).

- **Medijpratība**

Bibliotēkas informēja iedzīvotājus par iespēju noklausīties semināru sēriju senioriem “Ar viedumu medijpratībā” un Kultūras ministrijas senioru medijpratības kampaņu “Viltus ziņas ir lipīgas!”.

- **Pašvaldības, valsts institūciju un nevalstisko organizāciju informācijas pieejamība iedzīvotājiem**

Bibliotēkās pieejama novada avīze “Gulbenes Novada Ziņas” un “Dzirkstele”, Gulbenes novada bibliotēkas veidotā Pašvaldības dokumentu datu bāze. Datu bāzi izmanto paši bibliotekāri, lai sniegtu atbildes uz iedzīvotāju jautājumiem vai izpildītu uzziņas.

Bibliotēkās iespējams saņemt informāciju par valsts un pašvaldības atbalsta iespējām iedzīvotājiem. No oktobra sniedza informāciju un iedzīvotājiem palīdzēja aizpildīt pieteikumus, piesakoties valsts atbalstam apkurei.

- **Elektroniskais katalogs kā pakalpojums**

BIS ALISE izmanto visas 17 pagastu bibliotēkas. 2023. gadā BIS ALISE tiks izmantota arī Lejasciema pagasta bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietā “Sinole”. No 2022. gada oktobra notika krājuma svītrkodu un inventāra numuru salīdzināšana ar sistēmu un darbinieces apmācība Cirkulācijas moduļa lietošanā. Visas bibliotēkas izmanto Cirkulācijas, Komplektēšanas un SBA moduļus.

Tabula “BIS ALISE izmantošana”

Strādā ar moduļiem			Autorizēti lietotāji (2022)	Pasūtīts (Web) eksemplāru (2022)	Bibliotēku skaits
Cirkulācija	SBA	Komplektēšana			
17	17	17	220	143	17

Tabula “Autorizētie lietotāji”

	2020	2021	2022	% salīdzinot ar

				iepr. gadu
Aktīvie lietotāji kopā	4392	4197	4307	-4,5%; +2,6%
Autorizētie lietotāji kopā	1183	1288	1189	+9%; -8%
Autorizētie lietotāji pārskata periodā	168	230	220	+37%; -4%

Autorizācijas dati tiek piešķirti lasītājiem, kuri ikdienā lieto internetu. Bibliotekāri parāda, kā lasītāji var ērti, attālināti sameklēt sev interesējošo grāmatu un rezervēt to. Kā arī, ja interesējošā grāmata ir atrodamā e-bibliotēkā, rosina to lasīt elektroniski.

No visiem pagastu bibliotēku lietotājiem 28% ir autorizēti. No autorizētajiem lietotājiem 3TD e-bibliotēkas lasītāji ir tikai 164, t.i., 14%.

- **Iekšzemes un starptautiskais SBA:**

Tabula "SBA rādītāji"

SBA	2020	2021	2022
No citām Latvijas bibliotēkām saņemto dokumentu skaits	989	1071	1327
Uz citām Latvijas bibliotēkām nosūtīto dokumentu skaits	215	333	413

2022. gada finanses krājuma iegādei kopumā pieauga par 5,5%, bet jaunieguvumu skaits samazinājās par 3%. Tas veicināja SBA pakalpojuma izmantošanu. Pagastu bibliotēkās saņemto iespieddarbu skaits ir palielinājies par 24%, uz citām bibliotēkām nosūtīto iespieddarbu skaits – arī par 24%.

Starpbibliotēku abonements tiek izmantots, lai veiksmīgi sagādātu pieprasīto lasāmvielu ikvienam lasītājam. Bibliotēkās palielinājies pieprasījums pēc literatūras krievu un ukraiņu valodā. Šī literatūra tiek vesta no Gulbenes novada bibliotēkas.

Daļa SBA pieprasījumu izpildīti pēc literatūras skolotāju pieprasījuma skolēniem literatūras stundām un neklātienēs un attālinātajiem studentiem mācībām, daļa ikdienas lietotāju dažādo interešu apmierināšanai. Lielākā daļa SBA saņemtās grāmatas tiek izsniegtas vairākas reizes.

- **Problēmas un risinājumi bibliotēkas pakalpojumu un pieejamības jomā**

Pieaugušo auditorijai pasākumi visbiežāk tiek organizēti sestdienās. Salīdzinoši ar pasākumiem darba dienu pēcpusdienās, nomainījušies apmeklētāji, bet ne apmeklējumu skaits.

Lai iedzīvotājiem būtu pieejami bibliotēku pamatpakalpojumi, arvien vairāk bibliotēkas veic lasītāju apkalpošanu dzīvesvietās.

Bibliotekāres atzīst, ka bibliotēku pakalpojumu izmantošanu varētu veicināt:

- vairāk individuālie piedāvājumi,
- literatūras piegāde mājās,
- pasākumu dažādība,
- krājuma dažādošana, papildināšana ar spēlēm un audiogrāmatām

Krājums

- **Krājuma komplektēšanas politika un organizācija:**

- ✓ krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes pārskata periodā

Krājumi papildināti, ņemot vērā iedzīvotāju pieprasījumu pēc jaunākās literatūras, kā arī izvērtējot atbilstību vietējās sabiedrības vajadzībām un interesēm. Kā iepriekšējā periodā, tā arī šajā papildus izvērtēta krājumos esošā nozaru literatūra un pēdējā laika izdotā nozaru literatūra, lai papildinātu ar jaunāko nozarēs.

Tirzas pagasta bibliotēka, pasūtot presi, plāno, lai katrā nedēļas dienā būtu ko lasīt, lai žurnālu iznākšanas reizes ir biežāk kā nedēļā, tā mēnesī kopumā. Tas palielina izsniegumu skaitu. Pārsvārā bibliotēkas lietotājas ir sievietes, tādēļ vairāk izdevumu ir tieši šai lasītāju kategorijai – rokdarbi, dārzkopība, pavārgrāmatas un žurnāli.

No visiem jaunieguvumiem novada pagastu bibliotēkās visvairāk ir seriālizdevumi (72%), grāmatas ir 27%. Jaunieģādātās grāmatas attiecīgi dalās – 80% pieaugušo literatūra un 20% bērnu un jauniešu grāmatas.

- ✓ informācija par krājuma komplektēšanas politikas dokumentu

Visas pagastu bibliotēkas 2020. gadā rediģēja un pārstrādāja „Krājuma attīstības koncepcijas” jaunajam laika periodam 2020.-2024.gadam. Galvenais pagastu bibliotēku komplektēšanas uzdevums – veidot kvalitatīvu, lietotāju pieprasītu krājumu, lai atbalstītu formālo izglītību un mūžizglītību, attīstītu un pilnveidotu lasīšanas iemaņas bērniem un jauniešiem un radītu iespēju ikvienam saturīgi pavadīt brīvo laiku.

- **Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums:**

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2020	2021	2022
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	46591	40012	42229
<i>t. sk. grāmatām</i>	31265	24431	26057
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	4761	3267	3170
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	14432	14923	15463
Finansējums krājumam uz 1 iedz. skaita pagastā, pilsētā, reģionā	3.43	3.00	3.26
Finansējums krājuma komplektēšanai kopā	46591	40012	42229

Finansējums krājuma papildināšanai pagastu bibliotēkās kopumā ir palielinājies par 5,5%, grāmatu iegādei palielinājies par 6,7%, bērnu grāmatu iegādei samazinājies par 3%, palielinājies finansējums periodikas iegādei par 3,6%. Šis finansējuma palielinājums tomēr nav devis jaunieguvumu skaita palielinājumu.

Pirms jauno grāmatu un spēļu iegādes, bibliotekāres regulāri konsultējas arī viena ar otru, grāmatnīcām, seko līdzī lasītākajām TOP grāmatām bibliotēkās un pirktākajām grāmatnīcās, meklē atsauksmes sociālajos tīklos, grāmatu blogeru ieteikumus.

- ✓ Rekatalogizācija

Gulbenes novada publisko bibliotēku krājumi ir 100% rekatalogizēti.

- Krājuma rādītāji:

Tabula "Krājuma rādītāji"

	2020	2021	2022
Jaunieguvumi kopā	11927	11560	11211
<i>t. sk. grāmatas</i>	3993	3168	3048
<i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	1351	1289	935
<i>t. sk. bērniem</i>	1175	575	607
Izslēgtie dokumenti	10773	16991	14419
Krājuma kopskaits	112682	107249	105426
Grāmatu krājuma apgrozība	0,6	0,7	0,75
Periodisko izdevumu apgrozība	2,17	2,4	2,7

2022. gadā kā prioritāte jauno grāmatu iegādē bija latviešu autoru darbu iegāde, kas arī, kā liecina izsniegumu analīze, ir bijuši pieprasītākie lietotāju vidū. Kā raksta Jaungulbenes pagasta bibliotēkas vadītāja, tad vairāk nekā 90% no 2022. gada lasītāko grāmatu TOP 10 veido tieši Daces Judīnas, Māras Jakubovskas, Dzintras Žuravskas, Maijas Krekles un citu latviešu autoru darbi.

Atskaites periodā dažās bibliotēkās tika turpināts aktīvs darbs pie nozaru literatūras krājumu izvērtēšanas, kas saturā novēco visātrāk. Bet jauna nozaru literatūra izdota tiek maz.

Tirzas pagasta bibliotēka tāpat kā citus gadus, pasūtot periodiskos izdevumus, izvērtēja iznākšanas biežumu, parūpējās par to, lai lasītājam pie lasītāju galda būtu ērti un jaunākie izdevumi vienmēr būtu uz galda līdz nākamajam iznākšanas datumam. Lasītājs uz vietas ir Tirzas pagasta pārvaldē strādājošie darbinieki, sociālā pabalsta saņēmēji, apkalpojošais personāls un lietotāji, kuri apmeklē bibliotēku ik dienu. Jau vairākus gadus bibliotēka pielieto "nakts abonementu", kad tuvāk dzīvojošie lasītāji, jaunākos izdevumus paņem lasīšanai līdz nākamajam rītam.

Jaunieguvumu kopējais skaits ar katru gadu samazinās. Pārskata periodā pagastu bibliotēkās kopā iegādātas 3048 grāmatas, tas ir par 120 (4%) mazāk kā iepriekšējā gadā. 2022. gadā Latvijā izdevējdarbību skāra papīra krīze, samazinājās latviešu valodā izdoto grāmatu skaits, arī grāmatu cenas pieauga.

Izslēgtie dokumenti. Pārskata periodā no pagastu bibliotēku krājumiem tika izslēgti maz pieprasīti, nolietoti dokumenti un liekie dubleti. 2022. gadā izslēgtas 6720 grāmatas, 7683 seriālizdevumi, 4 audiovizuālie dokumenti un 12 spēles.

Pārskata periodā krājuma kopskaits Gulbenes novada pagastu bibliotēkās samazinājies par 2% salīdzinot ar 2021. gadu. Toties pieaugusi apgrozība gan grāmatu krājumam - par 7,1%, gan periodisko izdevumu krājumam - par 12,5%. Grāmatu apgrozības palielināšanai pagastu bibliotēkas:

- iepērk lietotāju pieprasītās grāmatas;
- izvērtē krājumu;
- popularizē grāmatas bibliotēkā un sociālo tīklu vietnēs.

- **Datubāzes:**

Tabula “Bibliotēkā pieejamo datubāžu izmantojums”

Datubāze	2020	2021	2022
Letonika			
skatījumi	780	1184	1432
piekļuves sesiju skaits	613	821	1380
News			
lejuplāžu skaits	323	1011	1189

Datubāžu izmantošana ir palielinājusies. Letonikas skatījumi palielinājušies par 21%, sesijas – par 68%. Attālināto Letonikas pieeju izmantoja 6 pagastu bibliotēku lasītāji. Kopā visām bibliotēkām attālināti ir 156 atvērto saturvienību skaits un 135 sesijas. Skolēni labprāt izmantoja pieejamās Letonikas “Audiogrāmatas”. Daukstu pagasta Staru bibliotēkas vadītāja mudināja skolēnus lasīt un pildīt uzdevumus <http://pasakas.letonika.lv/>. Datu bāzē Letonika bibliotēkāres izmanto sadaļu kalendārs, kur meklē rakstnieku, dzejnieku svinamās dienas.

News.lv izmantošana palielinājusies par 18%. News.lv tiek izmantota novadpētniecības krājuma papildināšanā. Visām bibliotēkām ir pasūtītas aģenta kartītes, lai regulāri papildinātu novadpētniecības krājumus ar materiāliem no preses, kas nav bibliotēkās pieejama. Lasītājiem tiek piedāvāta iespēja iepazīties ar preses izdevumiem, kuri netiek abonēti bibliotēkās (Diena, NRA, tuvāko novadu avīzes).

Datu bāzes gūst popularitāti, piedāvājot dažādus konkursus. Vairākus gadus apmeklētāji iesaistās virtuālajā spēlē ”Izzini Latvijas monētās iekaltās kultūrzīmes kopā ar letonika.lv!”, ko organizē sabiedrība “Tilde” un Kultūras informācijas sistēmu centrs sadarbībā ar Latvijas Banku.

- **Krājuma un datubāžu popularizēšana**

Beļavas pagasta bibliotēka vietnē Facebook reklamēja, kā lietot datu bāzi Letonika.lv ārpus bibliotēkas telpām. Prieecē, ka bibliotēkas lietotāji aktīvi izmantoja iespēju ārpus bibliotēkas pieslēgties www.letonika.lv.

Tirzas pagasta bibliotēkā pārskata periodā tika turpināta grāmatu marķēšana, uzlīmējot krāsainus marķējumus:

- zaļā - detektīvs
- dzeltenā - fantastika
- sarkanā - vēsture
- oranžā - psiholoģiskas spriedzes romāni
- bērniem un sākumskolas skolēniem – norādīts kādam vecumposmam atbilst grāmata

Krājumi ļoti veiksmīgi tiek popularizēti, izliekot literatūras izstādes, piemēram, Beļavas pagasta bibliotēkas lietotāji joprojām maz lasa nozaru literatūru, tāpēc, lai piesaistītu lasītāju uzmanību, šajā pārskata periodā izlika izstādi par meža, dārza, dravas veltēm.

- **Programma “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām”**

Programmā “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” Gulbenes novada 18 bibliotēkām piešķirtā naudas summa grāmatu iegādei bija 4784,04 EUR.

Pagastu bibliotēkas pārsvarā papildināja krājumu ar grāmatām bērniem un daiļliteratūru. Piedāvāto grāmatu saraksts bija plašs, bibliotēkām bija iespēja izvēlēties jaunāko literatūru atbilstoši piešķirtajai naudas summai. Apmēram puse no novada bibliotēku izvēlētajām grāmatām bija izdevumi bērniem, īpaši izdevniecības “Liels un mazs” izdevumi. Pozitīvi, ka programma 2022. gadā tika sadalīta 2 posmos, jaunākās grāmatas bibliotēkās bija ātrāk pieejamas lasītājiem.

2022. gada iepirkuma grāmatas bibliotēkās atpazīstamas pēc īpašas uzlīmes. Programmas “Grāmatu iepirkums publiskajām bibliotēkām” publicitāte: Gulbenes novada bibliotēkas un pagastu bibliotēku Facebook kontos.

- **Darbs ar parādniekiem**

Viena no nepatīkamākajām darba šķautnēm ir parādnieki. Parādnieki ir gan bērni, gan pieaugušie. Par parādniekiem kļuvuši tie, kuri izbraukuši strādāt uz ārvalstīm, sakarā ar darbu citās pilsētās ilgāku laiku nav atbraukuši uz mājām, vai arī bērni, kuri mainījuši skolas.

Parādniekiem bibliotekāres zvana, ja ir atstāts telefona numurs vai arī satiekoties uz ielas, veikalā, atgādina par neatdotajām grāmatām. Izmanto arī BIS ALISE sniegto iespēju, atgādinājumu par kavējumu nosūtot ar e-pasta starpniecību. Ļoti bieži pēdējā laikā, ja nav pieejams ne telefona numurs, ne e-pasta adrese, izmanto sociālos tīklus, sūtot vēstules par kavējumiem.

Skolās parasti mācās bērni arī no blakus esošajiem pagastiem un novadiem. Bieži notiek skolēnu pāriešana uz citu skolu un grāmatas netiek atdotas. Gadās, ka bibliotēkas grāmatas atrod skolas garderobē, internāta telpās, veikalos un tml. Ar pieaugušajiem parādniekiem dažkārt rodas problēmas viņu nāves gadījumā.

Beļavas pagasta bibliotēkas vadītāja raksta: “Parādniekiem regulāri un neatlaidīgi atgādinu par noteiktajā termiņā nenodotajām grāmatām vai preses izdevumiem, nosūtot telefonā īsziņu vai piezvanot, rakstot ziņas lietotnē (ja lasītājs to izmanto) Messenger vai WhatsApp. Šādi atgādinot, ir grāmatas atgūtas pat no ļoti ilgstošiem parādniekiem (pozitīvi, ka tādu nav daudz).”

- Ar bibliotēkas krājumu saistītās problēmas un to risinājumi, vajadzības, galvenie secinājumi pārskata periodā

Galvenā problēma ir neakurāti lietotāji, kuri nevērīgi izturas pret grāmatu. Pat tad, kad aizrāda, ka grāmata ir netīra un vajag to saudzēt, lietotājs bieži vien izliekas, ka viss ir labi, jo katram ir sava izpratne par tīrību. Šādos gadījumos nekas cits neatliek, kā šādiem lasītājiem izsniegt jau krietni nolietotas vai pat norakstītas grāmatas.

Ne vienmēr visu interesējošo literatūru varam nopirkt. Tāpēc lasītāju pieprasījumi tiek apmierināti, izmantojot SBA. Šī pakalpojuma izmantošana pagast bibliotēkās pārskata periodā ir pieaugusi par 24%.

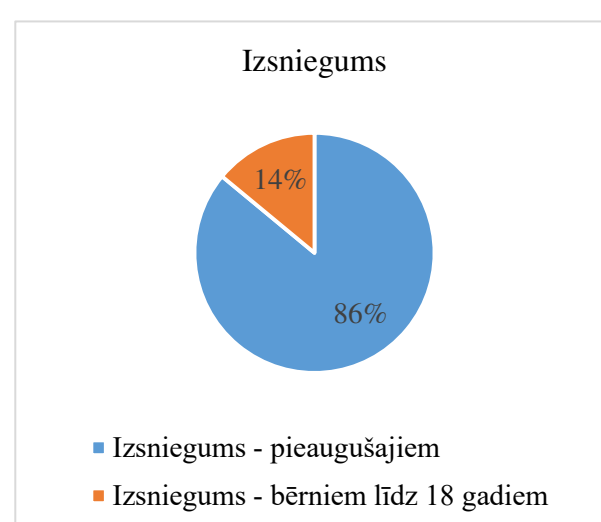
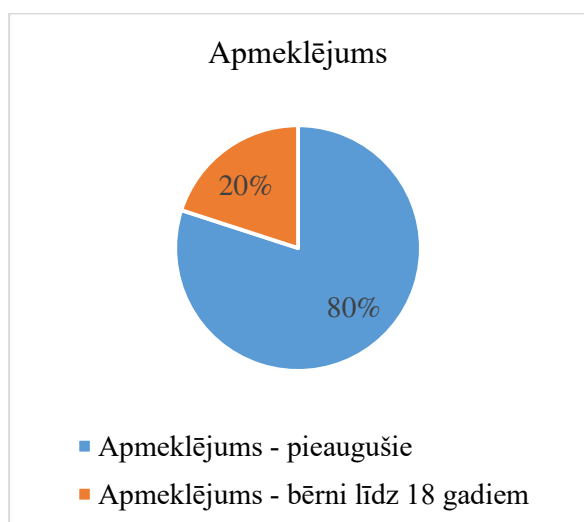
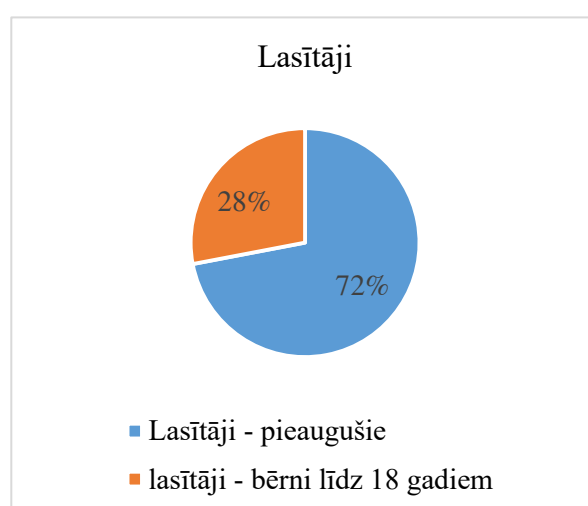
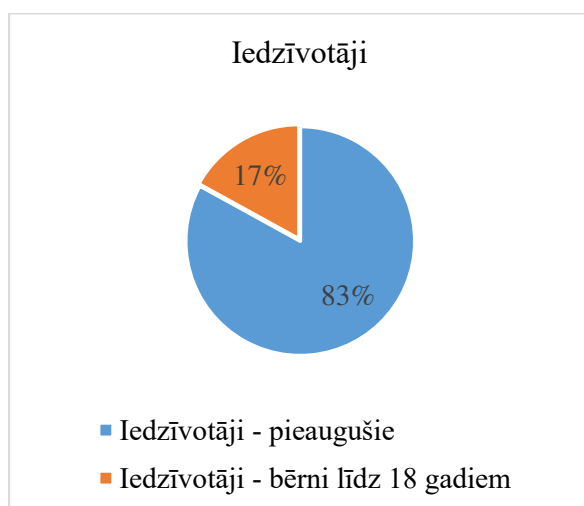
Darbs ar bērniem un jauniešiem

- Darbs ar bērniem un jauniešiem raksturojums un vispārīgie rādītāji

2022. gadā sakarā ar ierobežojumu atcelšanu ir palielinājušies gan lasītāju skaits, gan apmeklējumi, gan izsniegums bērniem un jauniešiem.

Tabulā ir rādītāji kopā novada pagastu bibliotēkās.

	2020.	2021.	2022.	Salīdzinājums ar iepriekšējo gadu %
Lasītāji	1148	1047	1210	-8,8%; +16%
Apmeklējumi	10693	7135	11871	-33%; +66%
Izsniegums	11837	14253	18807	+20%; +32%

Iedzīvotāju proporcionalitāte procentuāli, salīdzinot ar 2021. gadu, nav mainījusies. Iedzīvotāji līdz 18 gadu vecumam novada pagastos 2022. gadā bija 17%, bet pieaugušie – 83%. Lasītāju skaita attiecības gan ir nedaudz mainījušās – bērnu skaits ir par 3% lielāks, pieaugušo

skaits – par 3% mazāks. Pagastu bibliotēkas bērni 2022. gadā apmeklējuši vairāk un lasījuši arī ir aktīvāk nekā 2021. gadā.

Vasarās lauku bibliotēkas kļūst par satikšanās “saliņu”. Šeit satiekas bērni gan vietējie, gan no citiem pagastiem, gan no Spānijas, Īrijas, Anglijas, kas atbraukuši ciemos pie saviem vecvecākiem. Piemēram, Daukstu pagasta Staru bibliotēku reizēm dienā vienlaicīgi apmeklē ap 20 bērniem. Bibliotekārei tas ir liels izaicinājums būt radošai, piedāvājot bērniem dažādas aktivitātes gan telpās, gan pagalmā pie bibliotēkas. Dienās, kad vienlaicīgi bibliotēku apmeklēja lielāks skaits bērnu, bibliotēkā tiek piedāvātas dažādas nodarbes grupās:

- galda spēles (dambrete, puzzles, riču raču, monopols, jenga u. c.);
 - no zilbēm saliec vārdus, teikumus, sakāmvārdus;
 - nofotogrāfē, kā izskatās izlozētā tautasdziesma;
 - sacerī tekstu, kurā visi vārdi sākas ar vienu burtu;
 - iemāci draugam 4 vārdus latviski, četrus vārdus spāniski, četrus angļiski;
 - origami;
 - lomu spēles;
 - 10 min. lasi skaļi grāmatu draugiem priekšā uz maiņām.
- [Bibliotēku krājuma veidošana un papildināšana, jaunieguvumu proporcionalitāte, salīdzinot iegādāto pieaugušo un bērnu un jauniešu literatūru un lasītāju sastāvu, alternatīvo lietu komplektēšana \(spēles, puzzles, diski u. c.\)](#)

2022. gadā pagastu bibliotēkās iegādātas 607 bērnu un jauniešu grāmatas, t.i. 20% no visām grāmatām, iztērējot 12% no grāmatām paredzētā finansējuma.

Bibliotēkāres atzīst, ka jādodomā par dažādu galda spēļu iegādi ne tikai bērniem, bet arī pieaugušajiem. Vislielākais spēļu krājums ir Stradu pagasta Stāķu bibliotēkā (49), Tirzas pagasta bibliotēkā (38), Lizuma pagasta bibliotēkā (41). Ļoti maz spēļu ir Galgauskas pagasta (1), Druvienas pagasta (5) un Stāmerienas pagasta (8) bibliotēkās. Pavisam pagastu bibliotēkas 2022. gadā iegādājušās 44 spēles.

Kopā pagastu bibliotēkās alternatīvās lietas (spēles, puzzles u.c.) krājumos ir 421, kuru izsniegums 2022. gadā bija 3427, t.i., 2 reizes lielāks kā 2021. gadā. Lielais izsniegums skaidrojams ar ierobežojumu atcelšanu.

Bibliotēkas organizē spēļu turnīrus dažādu vecumu bibliotēkas apmeklētājiem. Tajos iesaistās gan bērni, gan seniori. Tā ir uz izklaidi un socializēšanos vērsta aktivitāte.

Preses izdevumi tiek abonēti tā, lai katrai bērnu vecuma grupai būtu iespēja sev interesējošo. Pirmskolas vecuma bērniem tiek piedāvāta “Pūcīte”, kas attīsta bērna domāšanu, uzmanību un atjautību. Skolas vecuma bērni ir zinātkāri bibliotēkas lasītāji, kas labprāt pēta publicēto žurnālā “Ilustrētā Junioriem”.

- [Uzziņu darbs, pakalpojumi, prasmju un iemaņu attīstīšana, pasākumi dažādām vecuma grupām](#)

Jaungulbenes pagasta bibliotēka Digitālās nedēļas ietvaros organizēja diskusiju skolēniem “Ērti, bet vai droši?” par saziņas ētiku un drošību virtuālajā vidē, 7.-8.klašu skolēniem notika bibliotekārā stunda “Iepazīstam bibliotēkas novadpētniecības materiālu krājumus”.

- **Veiksmīgākie pasākumi, lasīšanas veicināšanas aktivitātes**

Regulāri izglītošanas un lasīšanas veicināšanas pasākumi notiek PII “Ābolīši” bērniem. Šīs pirmsskolas iestādes grupiņas atrodas četros pagastos – Beļavā, Galguskā, Litenē un Stāmerienā. Nodarbības tiek organizētas gan bibliotēkās, gan pirmsskolas izglītības iestādes telpās. Beļavā pirmajā pusgadā nodarbības bija pakārtotas tēmām, ko apgūst bērni ikdienā, bet otrajā pusgadā notika iepazīšanās ar “*Bērnu žūrija 2022*” 5+ paredzētajām grāmatām un to vērtēšana.

Litenes pagasta bibliotēkas “Ceļojošās somas” grāmatas aizceļoja pie Litenes pirmsskolas iestādes “Ābolīši”, Gulbenes pilsētas 3. pirmsskolas iestādes “Auseklītis” bērniem un kopā ar audzinātājiem tika izlasītas. Bieži bibliotēka piedāvā dažādus uzziņu materiālus audzinātājiem, gatavojoties grupu nodarbībām. Sadarbībā ar Tirzas pagasta bibliotēku tika uzrakstīts un guva VKKF atbalstu projekts “**Garlaicībai deguns garš**”, kura ietvaros abās bibliotēkās bērniem bija iespēja tikt ar rakstniecēm - Agnesi Vanagu, Indru Sproģi, Lindu Kukari-Aldersoni, Eviju Gulbi. Projekta aktivitāšu apmeklētāji bija Gulbenes Valdorfa skolas audzēkņi, pirmsskolas iestādes “Ābolīši” bērni un Tirzas

pamatskolas skolēni.

Lejasciema pagasta bibliotēka organizē pasākumus PII Kamenīte bērniem. Sadarbībā ar Gulbenes novada bibliotēku, VKKF atbalstītā projekta ietvaros, šeit notika tikšanās ar divām bērnu grāmatu autorēm Sabīni Košeļevu un Eviju Gulbi. Notika arī rītausmas lasījums “Ja tu satiec lāci”.

Lai pagasta bērnus un jauniešus ieinteresētu apmeklēt Beļavas pagasta bibliotēku, tika piedāvātās izglītojošas un izklaidējošas aktivitātes skolēnu brīvlaikos – pavasarī, vasarā un rudenī. Secinājums – bērnus līdz apmēram 12 un 13 gadu vecumam var ieinteresēt, bet vairāk uz nodarbēm, kas neprasa lielu koncentrēšanos un pacietību.

Jaungulbenē bērnu auditorija ir tā, kurai gada laikā kopumā bibliotēkā noorganizēti 13 dažādi pasākumi, kurus kopumā apmeklēja 174 bērni. Apmeklētākie no tiem bija nodarbība Valentīndienas noskaņās “Draudzība, tas ir skaisti”, izlaušanās spēle “Valodas labirinti”, Tikai pozitīvas atsauksmes ieguva 1.-4. klašu skolēniem organizētais Dzejas dienu pasākums “Kad vīnstīgās un kļavu lapās rudens sārtojas”, kura laikā bērni ne tikai iepazinās ar dzejnieces Ilvas Šimones-Žvīgures daiļradi, bet arī paši, autores rosināti, veidoja dzejoļiem atbilstošus radošos darbus.

Līgo pagastā dzīvojošie pirmskolas vecuma bērni, kuri nebija apmeklējuši bibliotēku, tika aicināti uz pasākumu “Pirmā tikšanās ar bibliotēku” Līgo pagasta bibliotēkā. Bērni piedalījās arī Līgo pagasta svētkos “Saulgriežu jampadracis” un akcijā “Iesēj savu saulespuķi”. Radošajās darbnīcās “Prieks priekam prieku rod” kopā ar bērniem darbojās arī vecāki.

2022. gadā Tirzas pagasta bibliotēkā ir bijuši 12 pasākumi bērniem, tai skaitā 5 tikšanās ar rakstniekiem VKKF ietvaros “Garlaicībai deguns garš” (M.Rungulis, E.Gulbe, L.Kukare-Aldersons, I.Sproģe, I.Vanaga), bibliotekārās stundas, Ziemeļvalstu nedēļas lasījumi, lasīšanas veicināšanas konkursa “Bērnu/jauniešu un vecāku” žūrija noslēguma pasākums, Dzejas diena 5.- 9. klašu skolēniem kopā ar G.Raču, Rīta stundas, Baltā galdauta svētki kopā ar runci Misiņu, tai skaitā 1 bērnu zīmējumu izstāde:

Bibliotekārā stunda Tirzas pamatskolas 1.klases skolēniem - 1.5h garumā skolēni ar skolotājām Ilzi un Noru darbojās bibliotēkā, iepazīstoties ar jaunākajām grāmatām. Katrs skolēns veidoja savu unikālo grāmatas vāku ar sevi kā autoru, grāmatas nosaukumu, vāka ilustrāciju. Pirms tam tika izrunāts, kā tiek rakstīta, ilustrēta, izdota grāmata. Protams grāmata būs izdota Tirzā!

Nākot uz bibliotēku, 1.klases skolēni jau bija izlasījuši "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2022" grāmatu "Mana negantā diena! Nu tad arī bija to visu izlikuši zīmējumā.

Vislielākā atzinība bibliotekāram ir, ja skolēns pēc pasākuma saka: "Atzīstos, ka nekad nebiju bijusi tik interesantā pasākumā veltītam Dzejas dienai!" Vienā ritmā ar ģitāras skanējumu, vienā ritmā ar dzejas sirdspukstiem 5.-9. klašu skolēni piedalījās dzejnieka Guntara Rača un mūziķa Edvarda Strazdiņa koncertā "Par un ap 365" Tirzas pagasta bibliotēkā. Katrs interesents varēja sadzirdēt dzejnieka sarakstīto dzejoli izvēlētajā datumā. Skolēni ar mirdzumu acīs novērtēja neaizmirstamo tikšanos. "Pasākums bija ļoti omulīgs. Visi ļoti labi jutās un gribēja tur būt. Guntara Rača ideja rakstīt dzejoli katru dienu ir ļoti interesanta. Jauki, ka viņš to paveica. Man ļoti patika šis pasākums. Dziesmas un dzeja bija interesantas un viegli klausāmas. Es ceru, ka būs vēl iespēja, redzēt arī citus jaunos talantus." – tās ir atsauksmes pēc Dzejas dienu pasākumā Tirzā.

Tirzas pagasta bibliotēkā vislasītākās grāmatas:

- Jacino Kristīne, Kur rodas rudzu maize – 32 x
- Zīmuļu stāsti - 31 x
- Sproģe Indra, Māci mani degunlāci – 29 x
- Rungulis Māris, Zvirbulim nenāk miegs – 29 x

2022. gadā pirmo reizi Stāžu pirmsskolas izglītības iestādes 4 gadus veci bērniņi piedalījās lasīšanas veicināšanas programmā "Grāmatu starts". Kopā notika 3 nodarbības, kuru laikā bērni iepazinās ar bibliotēku, kopīgi tika lasīta grāmata un pildīti dažādi uzdevumi. Bērni saņēma diplomus un Pūčulēnu somiņas, kā arī bukletu par bibliotēkas pakalpojumiem, kuru nodot vecākiem. Pēc šī pasākumā bibliotēku regulāri sāka apmeklēt viena ģimenīte, kuras bērns piedalījās šajā programmā

- [Sadarbība ar izglītības iestādēm "Kompetenču pieejas mācību saturā \(Skola2030\)" ietvaros](#)

Sadarbojoties ar Gulbīša pamatskolas skolotājiem, **Jaungulbenes** pagasta bibliotēka turpināja regulāru nodarbību organizēšanu skolas pagarinātās grupas bērniem ar kopīgu moto "Lasām, darām un spriežam kopā ar bibliotekāri". Šī cikla ietvaros līdz gada beigām notika 5 literāras nodarbības, kurās praktizējām gan kopīgu skaļo lasīšanu un pārrunas par izlasīto, gan minējām mīklas un risinājām asprātības uzdevumus.

Vecāko klašu skolēniem jau vairākus gadus pēc kārtas Jaungulbenes pagasta bibliotēkas organizētais Dzejas dienu literārais pasākums notiek izbraucot uz kādu no pazīstamu literātu muzejiem. 2022. gadā šajā sakarā apmeklējām J. Raiņa bērnības vietas Tadenavā.

Lizuma pagasta bibliotēkai laba sadarbība ir izveidojusies ar pirmsskolas izglītības iestādi "Kastanītis" un vadītāju Daci Eihmani, atsaucība ir arī no grupu audzinātājiem. Pārskata periodā ir notikušas 9 tematiskās tikšanās. Katra tikšanās ir veltīta kopīgai grāmatu lasīšanai un kopīgām aktivitātēm pēc grāmatas izlasīšanas – zīmēšana, griešana, līmēšana un pārdomas par izlasīto. Bērni labprāt apmeklē bibliotēkā izliktās izstādes – "Ežu kolekcija".

Rankas pagasta bibliotēkas sadarbības tīkls darbā ar bērniem un jauniešiem ir Rankas PII “Ābelīte” (Grāmatu kaste uz PII, attālinātā priekšā lasīšana, virtuālā ekskursija uz bibliotēku), Rankas pamatskola – īpaši jāpiemin bērnu grāmatu autore, Rankas pamatskolas skolotāja, radoša personība – Linda Kukare-Aldersone un Aelita Medeise, kura ir Vidzemes augstienes novada stāstnieku konkursa viena no koordinatorēm, kā arī Rankas pamatskolas bibliotekāre Inga Jerumāne.

Litenes muižas ēkā, kas atrodas blakus bibliotēkai, darbojās Gulbenes Valdorfa skola. Un kāpēc gan literatūras stunda nevarētu notikt **Litenes** pagasta bibliotēkā, kur ir tik daudz grāmatu?

Kopā ar Valdorfa skolas bērniem Miķeļdienas ietvaros notika tematiska nodarbība “Uzmanību. Ezis!” Nodarbības laikā bērni uzzināja daudz interesantu faktu par ežiem. Kopīgi izlasījām pasaku "Kā ezītis un lapsēns dārzu veidoja", bērni iesaistījās radošajā procesā un katrs izveidoja savu ezi.

“Ceļojošās somas” grāmatas aizceļoja pie Litenes pirmsskolas iestādes “Ābolīši”, Gulbenes pilsētas 3. pirmsskolas iestādes “Auseklītis” bērniem un kopā ar audzinātājām tika izlasītas. Bieži bibliotēka piedāvā dažādus uzziņu materiālus audzinātājām, gatavojoties grupu nodarbībām. Tiek atlasītas grāmatas, didaktiski materiāli, audio un video ieraksti par kādu konkrētu tēmu.

Daukstu pagasta **Staru** bibliotēka Stāķu pamatskolas sākumskolas trīs klasēm sagatavoja un novadīja trīs dažādas bibliotekārās stundas “Japāna un Japāņu haikas”, “Rudens pasaka”, “Mans dzejolis rudenī”. Par redzēto un piedzīvoto Staru bibliotēkā skolēni un skolotāja rakstīja [Cieņojamies pie Staru bibliotekāres Sarmītes \(stakuskola.lv\)](http://stakuskola.lv). Skolotāja raksta: “Kas ir šo 3 pasākumu vienojošais elements? Tas ir Sarmītes talants un superspējas būt aizrautīgai, enerģiskai, gudrai, kā arī prasme kopā pavadīto laiku pārvērst par piedzīvojumu. Šis piedzīvojums bija jautru, izglītojošu, darbīgu mirkļu piepildīts.”

- [Bibliotēkas sadarbības tīkls bērnu un jauniešu apkalpošanā, nozīmīgākie partneri, sadarbības vērtējums](#)

Darbā ar bērniem un jauniešiem galvenie sadarbības partneri ir **skolas, pirmsskolas izglītības iestādes un jauniešu centri**. Kopīgi tiek organizēti pasākumi, uz skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm sūtītas grāmatu kopas.

Beļavas pagasta bibliotēkai veiksmīga sadarbība pasākumu organizēšanā skolas vecuma bērniem izveidojās ar Beļavas tautas nama vadītāju, organizējot prāta un veiklības stafetes Beļavā un pasākumu “Satikšanās dzejolī”, un ar Ozolkalna kultūras un sporta centra “Zīlūks” vadītāju, organizējot prāta un veiklības stafetes Ozolkalna bērniem.

Ļoti laba sadarbība pagastu bibliotēkām ir izveidojusies ar pirmsskolas izglītības iestādēm. Piemērus skatīt iepriekšējās sadaļās.

- **Problēmas bibliotēku darbā ar bērniem un jauniešiem, to iespējamie risināšanas ceļi**

Lai uzlabotu situāciju, jāturpina darbs ar bērniem, veicinot apgūt lasīšanas prasmes, jo pamatskolas bērniem ir ļoti zems lasīšanas līmenis. Viņi neprot izteikties par izlasīto un vāji uztver grāmatas saturu. Viens pats bibliotekārs nevar iemācīt un pieradināt bērnu pie lasīšanas. Tas jā dara gan vecākiem, gan skolai, gan bibliotēkai. Vairāk uzmanības jāpievērš darbam ar ģimenēm. Lasīšanā jāiesaista vairāki ģimenes locekļi. Jāmēģina atrast motivāciju lasīt - balviņas, čaklākajiem lasītājiem ekskursijas. Komplektējot bibliotēkas krājumu, jāizvērtē bērnu intereses.

Jāturpina darbs pie ģimeņu piesaistīšanas un ieinteresēšanas iesaistīties bibliotēku rīkotajos pasākumos. Šobrīd ģimene ir tā, kas bērnu var atvest uz bibliotēku. Vēlams rīkot konkursus un pasākumus, vēršot uz ģimeņu kopā darbošanos, lai bērns pieredzes veidā uztver no saviem vecākiem, ka grāmata var būt piedzīvojums un veids, kā uzzināt ko jaunu un līdz šim nezinātu

Bibliotekārs bieži vien kļūst par bērnu pieskatītāju un audzinātāju. Daļa bērnu un jauniešu ir skaļi, bravūrīgi, nevēlas aiz sevis sakopt savu darba vietu. Tā kā bibliotēku telpas ir mazas, tas traucē citiem apmeklētājiem. Bibliotekāram ir jābūt labai humora izjūtai, lai mudinātu bērnus ievērot iekšējās kārtības noteikumus, jābūt sagatavotiem uzdevumiem, ar kuriem ieinteresēt skolēnus darboties aizrautīgi. Bērnu darbs bibliotēkā ir neuzkrītoši jāvada, lai neiestātos haoss.

Lai uzlabotu savas prasmes darbā ar bērniem un jauniešiem, pārskata periodā bibliotekāri ir apmeklējuši nepieciešamos profesionālās pilnveides pasākumus (vairāk lasiet sadaļā "Personāls").

Novadpētniecība

- [Novadpētniecības darba virzieni un pakalpojumi, pārskata perioda prioritātes](#)

Novadpētniecības materiālu krājuma popularizēšana. Pēc ierobežojumu atcelšanas radās vairāk iespējas klātienē popularizēt bibliotēku novadpētniecības materiālu krājumus, varēja notikt publiski pasākumi.

Darbs pie novadpētniecības datu bāzes papildināšanas. Joprojām turpinājās darbs pie novadpētniecības krājuma materiālu aprakstīšanas novadpētniecības datu bāzē. Gulbenes novada bibliotēkas bibliotekāre-eksperte sekoja šo ierakstu kvalitātei.

Kvalitatīva fotogrāfiju un citu materiālu skenēšana. Bibliotekāre-eksperte brauca metodiski konsultatīvā darba vizitācijās pa pagastu bibliotēkām, konsultējot novadpētniecības darbā neskaidros jautājumos, ierādot, kā skenēt kvalitatīvi.

- [Novadpētniecības krājums:](#)
 - ✓ [komplektēšana, ietverto materiālu veidi](#)

Gulbenes novada pagastu bibliotēku novadpētniecības krājumu veido dažāda veida publicētie un nepublicētie izdevumi par pagastu un novadniekiem:

- publicētie materiāli (grāmatas, pagastu avīžu komplekti);
- nepublicētie materiāli (skolēnu pētījumi, rakstītās atmiņas);
- foto un audiovizuālie materiāli (atmiņu stāstu ieraksti, fotogrāfijas);
- tematiski novadpētniecības materiālu apkopojumi par savu pagastu mapēs.

Novadpētniecības darbs bibliotēkās tiek organizēts tā, lai praktiski un uzskatāmi sistematizētu un uzglabātu jau esošo krājumu, kā arī lai papildinātu ar informāciju un materiāliem, kas ir jaunāka vēsture. Tas sastāv no fotoattēliem, atmiņu stāstījumu pierakstiem, laikrakstu un žurnālu materiāliem par sava pagasta vēsturi, ekonomisko un kultūras dzīvi, ievērojamiem pagastu novadniekiem. Iespēju robežās ir savākta un apkopota arī ar mūsu novadu saistītā folklorā: teikas un ticējumi. Pagastu bibliotēku krājumos sāk parādīties arī atmiņu audio ieraksti, video. Bibliotēkas joprojām piedāvā saviem apmeklētājiem padalīties ar senām vai ne tik senām fotogrāfijām, dokumentiem, atmiņu stāstiem.

Druvienas pagasta bibliotēka pārskata periodā vāca materiālus par medniecības vēsturi Druvienā. Galgauskas pagasta bibliotēkai izdevies papildināt novadpētniecības krājumu ar 4 rokrakstā rakstītām atmiņām (par galgausnieti Emmu Matīsu; par seno estrādi; par pienotavas ēkas vēsturi, par Antiņu mājām), novadnieces L. Stikiņas dzejas grāmatu, novadnieces M. Dzenes pārdomu grāmatu. Krājums papildināts arī ar 2022. gada avīžrakstiem par Galgausku un galgausniešiem.

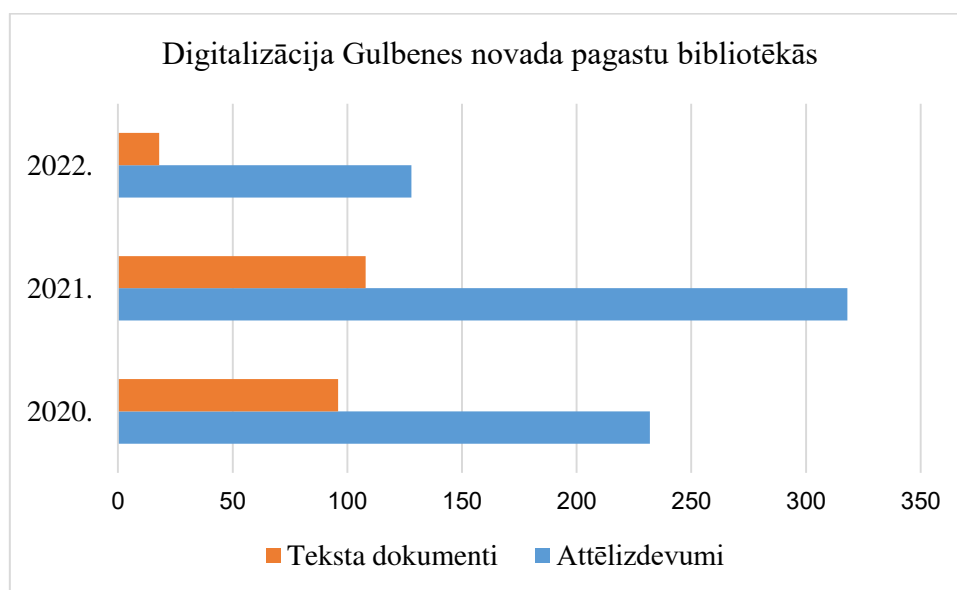
Daukstu pagasta Staru bibliotēkā apmeklētājiem pieejami ir pieci foto albūmi - Daukstu ciema pašdarbnieki, Daukstu pagasta Staru bibliotēkas vēsture, Daukstu ciema izaugsme. Šajā gadā vērtīgs ieguvums ir 95 kāzu bildes no Daukstu pagasta iedzīvotāju privātajiem albūmiem. Vecākā fotogrāfija ir no 1892. gada.

✓ krājuma organizācija un glabāšana

Novadpētniecības materiālu krājumi pagastu bibliotēkās ir izvietoti atsevišķi no pārējā krājuma. Materiāli tiek uzglabāti gan tradicionāli – mapēs, plauktos, gan elektroniski – dokumentu mapēs datorā. Ja ir izveidoti bibliogrāfiskie apraksti novadpētniecības datu bāzē un anotācijās pievienoti digitalizēti materiāli, fotogrāfijas, tad tas ir pieejams ikvienam, kurš lieto internetu.

✓ digitalizācija, digitālie resursi un to veidošana pagastu bibliotēkās

	2019.	2020.	2021.	2022.
Attēlizdevumi	283	232	318	128
Teksta dokumenti	52	96	108	18

Pēc tabulas un grafika var redzēt, ka digitalizācijas procesi 2022. gadā pagastu bibliotēkās ir samazinājuši tempus. Tam iemesli ir dažādi:

- pēdējos gados aktīvi digitalizējot, jau lielākā daļa no bibliotēku krājumiem ir digitalizēti;
- sakarā ar ierobežojumu atcelšanu bibliotekāri vairāk pievērsās citām darba jomām.

✓ krājuma kvalitātes, aktualitātes, attīstības novērtējums

Ierakstu skaits elektroniskajā novadpētniecības datu bāzē

	2019.	2020.	2021.	2022.
Gulbenes novada bibliotēka	1541	1685	1528	1576
Pagastu bibliotēkas	1002	1153	2743	314
Kopā	2543	2838	4271	2052

2022. gadā samazinājās ierobežojumu laiks. Tādēļ samazinājās arī **elektroniskajai novadpētniecības datu bāzei** veltītais laiks un arī bibliogrāfisko ierakstu skaits. Pagastu bibliotekāri kopumā ir veikuši tikai 15% no visiem bibliogrāfiskajiem ierakstiem. Šo ierakstu kvalitāti kontrolēja Gulbenes novada bibliotēkas bibliotekāre-eksperte. Bibliotēku vizitācijās tika pārrunātas dažādas novadpētniecības darba kļūdas. Arvien vairāk novadpētniecības krājums tiek papildināts arī ar **audio un video ierakstiem**. Piemēram, ļoti atbalstīts un apmeklēts bija atpūtas vakars “Sovhozam “Stari” atdotā jaunība un spēka gadi”, kurā atmiņās dalījās bijušie speciālisti. Atmiņu vakara video aplūkojams www.facebook.com/Starubiblioteka/videos/574856130946336.

Joprojām pagastu bibliotēkas strādā ar **slēgto skolu materiāliem**. Pagastu bibliotēkas pētīja, sistematizēja no skolām iegūtos novadpētniecības materiālus. Šis bija liels darbs Litenes, Beļavas, Stradu, Līgo un Stāmerienas pagastu abām bibliotēkām. Piemēram, Beļavas pagasta bibliotēka pārskata periodā digitalizēja 50 fotogrāfijas, bet katrai fotogrāfijai vēl jāveido apraksts.

✓ izmantojums

Arvien biežāk jāsniedz ar novadpētniecību saistītas uzziņas. Beļavas pagasta bibliotēkā vairāki iedzīvotāji vērsās pēc palīdzības dzimtas jautājumu noskaidrošanā. Jaungulbenes pagasta bibliotēkā sarežģītākās uzziņas atskaites gadā bija par pagasta teritorijā esošo kapsētu vēsturi, par bijušo kolhozu “Vienība” un tā priekšsēdētājiem, par Jaungulbenes muižas kompleksu un tajā iekļautajiem objektiem. Līgo pagasta bibliotēkā atskaites periodā iedzīvotāji visvairāk pieprasīja materiālus par kolhozniekiem, skolas vēsturi un absolventiem un pārgājienu aprakstiem. Apmeklējot bibliotēku, skolas bijušie absolventi un pagasta iedzīvotāji apskata bibliotēkā izveidotās izstādes, dalās atmiņās un dāvina arī savos krājumos esošās senās fotogrāfijas. Izsniegums tiek uzskaitīts pie citiem dokumentiem.

• **Novadpētniecības darba popularizēšana**

Novadpētniecības materiālu krājumi tika popularizēti:

- izliekot *izstādes* bibliotēkās;
- veidojot *virtuālās izstādes* un novadpētniecības tēmai veltītus *ierakstus* bibliotēku sociālajos tīklos;

- organizējot dažādus publiskos *pasākumus*.

Izstādes. Novadpētniecības materiālu izstāde “Novadnieki. Gleznotājam Leo Svempam - 125” Beļavas pagasta bibliotēkā. Novadpētniecības materiāli tiek izlikti izstādē bibliotēkā, atceroties novadnieku jubilejas –“Jāni Poruku pieminot”, “Pieminot lietišķās mākslas meistaru Jūliju Straumi”. Galgauskas pagasta bibliotēkā bija skatāmas novadpētniecības literatūras izstādes par galgausniešiem: rakstnieku Alvilu Cepli, lopkopi Martu Semuli, pārskata perioda beigās bibliotēkā bija izstāde “2022. gada jaunieguvumi novadpētniecībā”. Labu atsaucību guva vietējo iedzīvotāju atnestie pašu, māmiņu un vecmāmiņu rokdarbi (kopā 67), kuri pārskata periodā bija izvietoti seno rokdarbu izstādē. Šo izstādi apskatīja 17 bērni un 68 pieaugušie.

Popularizēšana virtuālā vidē. Druvienas pagasta bibliotēka publicēja bibliotēkas facebook kontā vairākus ierakstus veltītus bibliogrāfam, literatūrvēsturniekam, tulkotājam Kārlim Eglem:

<https://www.facebook.com/388869995195852/photos/a.424447474971437/1186041332145377/>

<https://www.facebook.com/388869995195852/photos/a.424447474971437/1186041058812071/>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1186040265478817&set=a.424447474971437>

<https://www.facebook.com/photo/?fbid=1186039115478932&set=a.424447474971437>

Arī Tirzas pagasta bibliotēkas facebook kontā bija 6 ieraksti par populāro novadnieku jubilejām, virtuāls apskats “Tirzas vietvārdi”.

Organizētie pasākumi:

Konkursi. Konkurss “Beļavas pagasta bibliotēku vēsture”. Daukstu pagasta bibliotēkā tika rīkots foto-stāstu konkurss Daukstu pagasta iedzīvotājiem “Senlietas stāsta”. Tika iegūti vērtīgi novadpētniecības materiāli – fotogrāfijas un stāsti par nozīmīgiem priekšmetiem, kas pārmantoti no ģimenes locekļiem.

Atmiņu stāstu vakari. Ļoti atbalstīts un apmeklēts bija Daukstu pagasta Staru bibliotēkas organizētais atpūtas vakars “Sovhozam “Stari” atdotā jaunība un spēka gadi”, kurā atmiņās dalījās bijušie speciālisti. Atmiņu vakara video aplūkojams

www.facebook.com/Starubiblioteka/videos/574856130946336.

Dzejas vakari, grāmatu atvēršanas svētki. Sadarbībā ar amatiereteātri “Spēle” Stāmerienas pagasta bibliotēka sagatavoja dzejas pasākumu “Es eju tavās domās sildīties”, kurā skanēja Stāmerienas novadnieču Zemgaliešu Birutas, Dainas Ilvas un Ilzes Makstenieces dzeja. Pasākums notika pilnī, jo visām trim autorēm ir saistība ar to. Lejasciema pagasta bibliotēkas pakalpojumu sniegšanas vietā “Sinole” notika D.Černes grāmatas ”99 tīras domas, kas izmainīja manu dzīvi” atvēršanas svētki.

- [Sadarbība novadpētniecības jomā](#)

Bibliotēkas turpināja savu sadarbību ar *vietējām kultūrvēsturiskajām krātuvēm*.

Piemēram, abpusēja sadarbība ir Druvienas pagasta bibliotēkai ar *Druvienas veco skolu muzeju*. Muzejs izmantoja bibliotēkā esošos materiālus par “Dambukalna” mājām un tās senajiem iedzīvotājiem. 2022. gadā Lejasciema pagasta bibliotēka atkārtoti sadarbojās ar Druvienas veco skolu-muzeju. Šoreiz tā bija kopīga satikšanās grāmatnieka Jāņa Misiņa dzimšanas dienas atzīmēšanā dzimtas mājā “Krāces”. Lejasciema pagasta bibliotekāres uzdevums bija pastāstīt par grāmatnieka Lejasciemā pavadīto dzīves posmu.

Sadarbībā ar *Lejasciema kultūrvēsturiskā mantojuma centru*, Lejasciema pagasta bibliotēka organizēja novadnieces Zentas Mauriņas piemiņas pasākumu. Visu dienu bija iespējams apmeklēt atjaunoto rakstnieces un filozofes piemiņas istabu. Vakarā interesenti piedalījās Ziemassvētku apsveikumu kartiņu izgatavošanā. Izmantojot Zentas Mauriņas citātus un dabas materiālus, ar aerogrāfa tehnikas palīdzību tika veidoti apsveikumi. Meistarklasi vadīja māksliniece Laila.

Rankas pagasta bibliotēka sadarbojās ar *Rankas Kultūrvēsturiskā mantojuma centru*, meklējot informāciju par mājām, to vēsturi Rankas pagastā, par Rankas pagasta iedzīvotājiem.

- [Jauninājumi novadpētniecības darbā](#)

Tirzas pagasta bibliotēka elektroniskajā novadpētniecības datu bāzē veidoja bibliogrāfiskos aprakstus Tirzas pagasta kultūrvēsturiskā mantojuma ekspozīcijas “Ziedukalns” materiāliem.

- [Novadpētniecības istabas](#)

Vienlaikus tiešajam darbam Litenes pagasta bibliotēkas vadītāja palīdzēja labiekārtot novadpētniecības istabu Litenes muižā - tika pārrakstīti un noformēti novadpētniecības materiāli. Novadpētniecības istabā savākti un apkopoti novadpētniecības materiāli gan par Litenes muižu, gan skolas vēsturi, Litenes pagastu, Latvijas armijas virsnieku nometnes vietu. 10. decembrī bibliotēka organizēja pirmo vēstures stundu, kura bija veltīta Litenes muižai. Vēstures stundu vadīja litenietis, vēsturnieks Jānis Zvaigzne. Interese par šo pasākumu bija liela, tāpēc tiem, kuri nevarēja tikt uz šo pasākumu, ir iespēja noklausīties ierakstītu audio ierakstu.

- [Novadpētniecības darba problēmas un to risinājumi](#)

Lai kvalitatīvi veiktu novadpētniecības darbu, nevar mēģināt apvienot vairākus darbus vienlaicīgi, jo tas novērš uzmanību un tiek pieļautas kļūdas. Arī ar elektronisko novadpētniecības datu bāzi nevar kvalitatīvi strādāt paralēli BIS ALISE cirkulācijas modulim.

Viena no novadpētniecības darba problēmām ir seni materiāli, fotogrāfijas bez norādēm un papildus informācijas, piemēram, kas ir attēlā redzami cilvēki, kur uzņemta fotogrāfija, kāds ir dokumenta tapšanas gads. Tas tiek risināts ar papildus informācijas atrašanu, iedzīvotāju iztaujāšanu, kas ir ļoti laukietilpīgi.

Gulbenes novada bibliotēkās pēdējos gados ir notikusi darbinieku maiņa. Un ir parādījusies problēma – nav kursu, kur apgūt novadpētniecības darbu bibliotēkās. Nepieciešamas mācības gan par to, kas ir novadpētniecība bibliotēkās, ar ko tā atšķiras no muzeju darba, gan par krājuma veidošanu, popularizēšanu, gan aprakstu veidošanu elektroniskajā novadpētniecības datu bāzē. Nepieciešamas arī praktiskas nodarbības par skenēšanu, digitalizāciju, kvalitatīvu audio un video ierakstu veidošanu.

Pagastu bibliotēkas savos pārskatos uzsver, ka novadpētniecības darbs ir komandas darbs. Viens bibliotekārs nevar apzināt visus notikumus un apkopot iegūtos materiālus, kā arī novadpētniecību materiālu vākums un apkopojums prasa laiku. Pagasta aktīvākie iedzīvotāji parasti nāk talkā, apzinot pagasta teritorijā zudušās mājas, kā arī meklē senās fotogrāfijas. Veikto darbu novērtēs nākamās paaudzes.

- [Galvenie secinājumi pārskata periodā, nākotnes prognozes, vajadzības](#)

Beļavas pagasta bibliotēka domā nākotnē iegādāties jaunus plauktus novadpētniecības materiālu glabāšanai, jo ar esošajiem plauktiem krājuma izvietojumam nepietiek. Joprojām ir svarīgi arī fizisko krājumu izvietot lasītājiem pieejamu.

Ar 2023. gadu bibliotēku krājumā esošās fotogrāfijas tiks ievietotas LNB Digitālo objektu pārvaldības (DOM) sistēmā. Turpmāk vairs netiks veidoti digitālo objektu apraksti BIS ALISE. Pagastu bibliotēku vadītājas krājumā esošās fotogrāfijas skenē un, aizpildot metadatu tabulu, sūtīs Gulbenes novada bibliotēkas bibliotekārei-ekspertei, lai ievieto DOM sistēmā.

Projekti

- Tabula "Projektu apkopojums"

Tabula "Projektu apkopojums"

Projekta nosaukums	Finansētājs	Finansējuma apjoms	Projekta apraksts (t. sk. īstenošanas laika periods, rezultāti, īss kopsavilkums)	Atbalstīts/ neatbalstīts
"Rakstniece laukos"	VKKF	800.00	Druvienas un Lizuma pagastu bibliotēku kopīgs projekts, organizējot 2 tikšanās ar katru rakstnieci. Tikšanās ar rakstniecēm Zani Zustu, Janu Veinbergu, Madaru Fridrihsoni, Viju Laganovsku. Norises laiks no 2022. gada augusta līdz oktobrim.	Atbalstīts
Dzīvo gudri	Gulbenes novada pašvaldība	700 EUR	Projekts aicinātu iedzīvotājus vairāk pievērsties veselīgam un zaļam dzīvesveidam. Programmā ietverta lekciju un meistardarbnīcu cikls veicinātu iedzīvotāju zināšanu pilnveidi par videi draudzīgu saimniekošanu, rosinātu piedomāt par savas mājsaimniecības ietekmi uz vidi, dabas resursu taupīšanu un otrreizēju pārstrādi pēc bezatlikuma principa.	Neatbalstīts
Garlaicībai deguns garš	VKKF	950 EUR	Litenes un Tīrzas pagastu bibliotēku sadarbības projekts ar mērķi paplašināt bērnu interesi par literatūru un iztēli par literāro procesu, veicināt sadarbību starp vairākām novada bibliotēkām, skolām vietējā kopienā, sniedzot iespēju iepazīt latviešu rakstnieku daiļradi. Notika tikšanās ar 5 bērnu grāmatu rakstniekiem: Māri Runguli, Eviju Gulbi, Lindu Kukari-Aldersoni, Agnesi Vanagu, Indru Sproģi.	Atbalstīts
"Informācija. Radošums.	Gulbenes novada		Gulbenes novada pieaugušo neformālās izglītības	Neatbalstīts

Sabiedrība”	pašvaldība		programmas projektu konkurss	
„Kaucmindiešu prasmes, skalu pinumi un vilnas gleznas – seno amatu apguve vietējā kopienā”	Gulbenes novada pašvaldība	643 EUR	Turpināt mūzizglītības iespējas Tirzas pagastā un mazināt iedzīvotāju sociālā stāvokļa atšķirību lauku teritorijā	Neatbalstīts

Atskaites gadā vairākas bibliotēkas piedalījās Gulbenes novada pieaugušo neformālās izglītības programmas projektu konkursā. Diemžēl neviens projekts netika atbalstīts.

Litenes pagasta bibliotēka sadarbībā ar Tirzas pagasta bibliotēku iesniedza VKKF projektu “Garlaicībai deguns garš”. Tas arī tika atbalstīts. Abu bibliotēku lasītājiem bija iespēja tikt ar rakstniecēm - Agnesi Vanagu, Indru Sproģi, Lindu Kukari-Aldersoni, Eviju Gulbi.

Jau trešo gadu Lizuma pagasta bibliotēka sadarbībā ar Druvienas pagasta bibliotēku rakstīja projektu VKKF projektu konkursam. Projekts “Rakstniece laukos” guva atbalstu, tā ietvaros divu lauku bibliotēku lasītājiem bija iespēja klātienē tikt ar grāmatu autoriem.

8 pagastu un 5 skolu bibliotēkas piedalījās arī LR Kultūras ministrijas un Latvijas Nacionālās bibliotēkas finansētajā Bērnu literatūras centra lasīšanas veicināšanas programmā **Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija 2022.**

- [Pārdomas, secinājumi par darbu ar projektiem](#)

Projektu darbs, projektu izstrāde patērē daudz laika. Kopdarbība projektos ir perspektīvais projektu darba virziens, jo sadarbībā vienmēr iespējas ir plašākas un daudzveidīgākas.

Publicitāte

- [Bibliotēkas tēla veidošana, publicitāte, sabiedrības informēšana par bibliotēkas funkcijām, pakalpojumiem](#)

Sabiedrības informēšana par bibliotēkās pieejamajiem pakalpojumiem un jaunumiem pārsvarā notiek, izliekot informāciju publiski pieejamās vietās netālu no bibliotēkas vai pagasta centrā. Par visiedarbīgāko informācijas formu bibliotēkāres atzinušas individuālu sarunu, tikšanos ar lasītāju. Uzaicinājumi uz pasākumu vai konkrētu aktivitāti, aptauju aizpildīšanu nosūtīti, izmantojot Messenger un WhatsApp aplikācijas. Aktuālā informācija par bibliotēku darba laiku un bibliotēku apmeklēšanas kārtības izmaiņām tika publicēta sociālajos tīklos. Ir vērojama aktivitāte sociālā tīkla facebook.com bibliotēku lapās.

Pagastu bibliotēku vadītāji informāciju par aktivitātēm bibliotēkās regulāri iesniedz Gulbenes novada bibliotēkas komunikācijas speciālistei, kura tālāk to nodod ievietošanai novada laikrakstos: „Dzirkstele”, „Gulbenes Novada Ziņas” un ievieto Gulbenes novada mājas lapā.

Bibliotēkas tēls veidojas arī praktiskajā ikdienas darbā. Ja savam apmeklētājam spējam piedāvāt viņu interesējošo lasāmvielu un pakalpojumu, ja viņš laipni un izsmeļoši saņems to informāciju, ko vēlas – cilvēks aizies ar pozitīvām emocijām, un gan pats, visticamāk, nāks atkal, gan ieteiks to darīt arī citiem.

- [Bibliotēkas informācija tīmeklī \(situācijas apraksts, aktivitātes, secinājumi\)](#)
 - ✓ bibliotēkas tīmekļvietne (mājaslapa); emuāri (blogi); sociālie mediji; citas tīmekļvietnes

Informācija par visām pagastu bibliotēkām ir arī Gulbenes novada bibliotēkas mājas lapā <http://www.gulbenesbiblioteka.lv/lv/pagasta-bibliotekas> un pagastu mājas lapās – www.jaungulbene.lv, www.litene.lv, www.lizums.lv, www.ranka.lv, www.stameriena.lv, www.tirza.lv, www.stradi.lv. Lizuma un Daukstu pagasta bibliotēkas aktīvi izmanto tiešsaistes mobilo fotogrāfiju un video koplietošanas un sociālā tīkla pakalpojumu Instagram. Visām pagastu bibliotēkām ir sava lapa vienā no sociālajiem tīkliem: www.draugiem.lv vai www.facebook.com. Pagastu bibliotēku vadītājas atzina, ka lasītāji arvien mazāk izmanto draugiem.lv, facebook.com tiek lietots arvien vairāk un vairāk. 2022. gada oktobrī arī Jaungulbenes pagasta bibliotēka izveidoja savu facebook kontu, kur tika ievietotas 15 ziņas un kas jau ir guvis popularitāti iedzīvotāju vidū. Šeit ir pieeja visu pagastu bibliotēku Facebook kontiem: <https://saite.lv/CEj>.

Tabula “Sociālo tīklu saturvienību skaits”

	Saturvienību skaits
	2022
Facebook	846
Instagram	64

Tirzas pagasta bibliotēka ir analizējusi sava facebook konta sekotājus. Pavisam to ir 535, no tiem 21 citu novadu bibliotēkas. Atsaucīgākā auditorija, kas reaģē uz ievietoto informāciju, ir sievietes - 83%, vīrieši - 17%. Visvairāk reaģē uz ierakstiem no Rīgas, Gulbenes, Tirzas, Lizuma un mazāk par 10 sekotājiem no citām vietām. Šajā pārskata periodā vislielākā atsaucība ir pasākumiem, kur notiek meistarklases, tā meistarklase “Vilnas gleznu darināšana” piesaistīja 73 sekotājus, “Pirts cepuru darināšana no kļavu lapām” -52.

- **Veiksmīgākie bibliotēku popularizējošie pasākumi**

Stāmerienas pagasta Kalnienas bibliotēka informāciju par grāmatu jaunumiem liek izveidotajā WhatsApp grupā “Grāmata ir kā maza sētiņa”. Sākotnēji tās dalībnieki bija aktīvākie grāmatu lasītāji. Taču ar laiku šajā grupā sāktas likt arī cita veida informatīvās ziņas par jaunumiem bibliotēkā. Līdz ar to pievienojās jauni grupas biedri. Dalībnieku skaits – **27**. Ieguvums no šīs grupas izveides ir lielāks nekā no informācijas likšanas sociālajā vietnē Facebook.

Viens no interesantākajiem un reizē arī izglītojošiem pasākumiem Stradu pagasta bibliotēkā bija “Ievads neurografikas pasaulē”, ko vadīja Daiga Kalinka, un Tikšanās-saruna “50+” ar psihoterapeiti Ivetu Gargurni. Galda spēļu pēcpusdiena “Pakalniešos” izvērtās par jauku kopā būšanu un interesantu atmiņu vakaru. Bibliotēkas āra lasītavā tika noorganizēta amatiereteātra “Viesistaba” izrāde, kuru apmeklēja vairāk kā 40 skatītāji. Ikviens bibliotēkas pasākums pulcē vidēji 15-17 apmeklētāju, lauku ciematos tas nav mazs skaitlis.

Lielu atsaucību un popularitāti ir ieguvusi ikgadējā Daukstu pagasta Staru bibliotēkas labdarības akcija “Lai silti Ziemassvētki” <https://saite.lv/kLq>. Akcijas laikā tika sagatavotas 60 paciņas aprūpes centra “Dzērvēs “iemītniekiem.

- **Ar publicitātes darbu saistītās problēmas un to risinājumi**

Jādomā par to, kā par bibliotēkas piedāvātajiem pakalpojumiem informēt arī tos pagasta iedzīvotājus, kuri nemaz neiziet no mājas vai to dara reti un nelieto sociālos medijus.

Jaungulbenes pagasta bibliotēka savā pārskatā raksta: “Kā liecina aizvadītajā gadā paustās iedzīvotāju atsauksmes, cilvēki ir ļoti priecīgi, ka laikā, kad lauku teritorijā iestāžu un organizāciju skaits nemitīgi samazinās, tomēr ir tāda vieta kā bibliotēka, kur var saņemt ne tikai šai iestādei atbilstošos bibliotekāros pakalpojumus, bet arī palūgt praktisku palīdzību, piemēram, īsziņu nosūtīšanā, iesniegumu pareizā noformēšanā, apsveikuma teksta sagatavošanā un citos šķietami vienkāršos jautājumos.”

Sadarbības tīkla raksturojums

- **Sadarbība ar pašvaldību un pašvaldības institūcijām**

Pagastu bibliotēkas sadarbojas ar **citām savas apkalpes teritorijas iestādēm un organizācijām**. Vislabākā sadarbība kopējo pasākumu organizēšanā ir ar skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm. Dažos pagastos aktīvi darbojas jauniešu organizācijas. Laba sadarbība ar jauniešu biedrību „KAPO” ir izveidojusies Kalnienas bibliotēkai.

Sociālā dienesta klienti, kas dzīvo Kalnienā, atnākot uz bibliotēku, ar Kalnienas bibliotēkas vadītājas palīdzību, var nokārtot vajadzīgos dokumentus, kas pēc to aizpildīšanas tiek nogādāti Stāmerienas pagasta pārvaldē sociālajai darbiniecei. Sadarbību ar Gulbenes novada sociālā dienesta Stāmerienas pagasta sociālo darbinieci V.Čeveri bija plānots pilnveidot, piedāvājot apmācības. Diemžēl atskaites gadā, ņemot vērā dažādus sadarbībai nelabvēlīgus apstākļus, tas netika izdarīts. Apmācību rīkošana ir ieplānota 2023.gadā

Piecu bibliotēku (Daukstu, Jaungulbenes, Līgo, Lejasciema un Stāmerienas) teritorijās darbojas **sociālās aprūpes centri (SAC)**, uz kuriem bibliotēku vadītājas nesa grāmatas un preses izdevumus, organizēja arī dažādus pasākumus. Litenes pagasta teritorijā atrodas pansionāta VSAC "Latgale" filiāle "Litene". Tās klienti sastāda 24% no visiem pagasta iedzīvotājiem. Viņi savu iespēju robežās ir arī pagasta bibliotēkas pakalpojumu lietotāji.

Bibliotēku savstarpējā sadarbība – vairākas bibliotēkas sadarbojas, izstrādājot kopīgus projektus. Druvienas un Lizuma pagastu bibliotēkas kopīgi, savstarpēji sadarbojoties, izstrādāja un realizēja projektu “Rakstniece laukos”, Litenes un Tirzas pagasta bibliotēkas īstenoja projektu “Garlaicībai deguns garš”.

- **Citi sadarbības partneri reģionā un Latvijā, veiktās sadarbības aktivitātes**

Jaungulbenes pagasta bibliotēkai izveidojusies laba sadarbība ar **Madonas vēstures un mākslas muzeju**, kas turpinājās arī 2022.gadā. No šī muzeja krājumiem tika veidotas 2 ceļojošās izstādes.

- **Bibliotēku interešu aizstāvības darbs**

Vislabāk par bibliotēkām spēj iestāties to lasītāji. Liels prieks ir tad, ja bibliotekāra darbs ir labi novērtēts komentāros sociālajos tīklos. Ja uzmundrinošus vārdus saka un padomu jautā blakus pagasta vai novada bibliotekārs, tad tas ir liels uzmundrinājums turpmākajam darbam.

Visas pagastu bibliotēka piedalījās Gulbenes novada “Kultūras attīstības plāna 2023 – 2027” izstrādes kultūras diskusijās pagastos. Šajās tikšanās reizēs viņas pārstāvēja bibliotēkas un izteica savas idejas, kā uzlabot kultūras dzīvi pagastos.

Rankas pagasta bibliotēka sagatavoja arī foto stāstu “Viena diena bibliotēkā” <https://saite.lv/cdi> .

Bibliotēkas ir atvērtas sadarbībai ar ikvienu, kas vēlas sadarboties un ir gatavs iesaistīties. Bibliotekāres labprāt uzklausa idejas un ierosinājumus, izvērtē iespējas, jo mērķis ir strādāt pagasta cilvēku labā un kopā tas izdodas vislabāk.